

ingrad

CELJE

LETNIK XII. STEV. 11
NOVEMBER 1963

GLASILO KOLEKTIVA

20 LET REPUBLIKE

V teh dneh praznujemo največji praznik, praznik, ki je v zgodovini jugoslovanskih narodov zapisan s krvjo, obletnico rojstva Republike.

Naši veliki prazniki simbolično povezujejo vsa obdobja naših uspehov, naporov in bojev. To niso samo spominski dnevi, niso samo svečanosti, temveč so prilike, ob katerih načrtujemo naše prihodnje naloge in ocenjujemo doseženo opravljeno delo.

Dvainsajset let je poteklo od taktat, ko so bivši oblastniki, ki so vseskozi govorili, da delajo v korist ljudstva, sramotno zapustili našo deželo, ljudstvo pa prepustili okupatorju. Ko smo tako po zaslugi takih domoljubov prišli pod tujčevo peto, je bila edino Komunistična partija, ki je bila takorekoč dvajset let izven zakona in preganjana od bivših oblastnikov tista, ki je vse svoje spretnosti in borce postavila v službo proti podjarmljenosti svojega ljudstva. Edino Komunistična partija, pod vodstvom tov. Tita, je bila tista, ki je povedla ljudstvo v oborožen borbo, ki ni klonila, temveč je visoko dvignila zastavo osvobodilnega boja proti okupatorju in svojim izkoriščevalcem, ki so izkoristljubja ali razrednih razgov stopili na stran okupatorja postali nasprotniki ljudstva.

Majhni, skoraj goloroki, partijski odredi so se borili na življenje in smrt in se vse bolj razvijali v večje enote, ki so zadale sovražniku vse večje udarce. Zaradi vedno večjega razvoja oboroženega odpora proti okupatorju, se je kmalu iz posameznih odredov razvila narodnoosvobodilna vojska. Začeli so se porajati novi organi oblasti, narodnoosvobodilni odbori.

S tem so predstavniki borečega in krvavečega ljudstva vzeli krmilo usode iz rok onih, ki tega niso bili vredni, ki nikoli niso razmišljali svojih oblastvenih pravic v blagor ljudstva. Prvo zasedanje AVNOJ v Bihaču je tako voljo množic tudi potrdilo. Zaradi vojaških in političnih uspehov osvobodilnega gibanja ter razvoja osvobodilnih odborov AVNOJ na čelu, se je leto dni pozneje v zgodovinskih sklepih zasedanja AVNOJ uzakonila državi bratskih narodov, ki so v boju kovali svojo enotnost.

S tem se je enkrat za vselej končalo obdobje podjarmljenosti in hlapčevstva. Slovensko delovno ljudstvo se je skupaj z ostalimi bratskimi narodi, z bojem na življenje in smrt, rešilo narodnostnega pogina. Taktat smo rojstvu republike vzklikali z orožjem v rokah, pripravljeno na vsakršne žrtve, ki jih je terjalo naš cilj.

Razne intrige sil in diplomatije spletke niso mogle zavreti dogodkov, ki so jih sprožile ljudske množice pod vodstvom Komunistične partije. Svet se ni čudil samo junaštvu narodov v nadčloveškem boju s fašizmom,

s simpatijami so spremljali povsod rast nove ljudske države in preobrazbo družbene ureditve. Novembra 1945. leta je bil zmagovit zaključek ustvarjanja nove države, ko je Ustavodajna skupščina proglasila našo domovino za federativno ljudsko republiko. Januarja 1946. leta pa je bila sprejeta ustava, v kateri so bile uzakonjene vse dolgoletne težnje jugoslovanskih narodov in pridobitve osvobodilnega boja.

Po sedemnajstih letih je Jugoslavija dobila svojo tretjo Ustavo. Ze med samo socialistično revolucijo so nam nekateri očitali, da smo trdovratni, da hočemo imeti in doseči prav vse. Zato tudi danes ne razumejo zakaj te ustavne spremembe. Tega ne razumejo, ker je buržoazna

družba navajena stagniranih in neživiljenjskih temeljnih listin, ki ovirajo vsak napredek.

Naš razvoj pa je bil tako ploden, da je morala biti v letu 1953 Ustava dopolnjena z ustavnim zakonom, ker nekatere osnovne niso več ustrezale novim, v življenju porojenim družbenim odnosom.

Zakon o delavskem samoupravljanju in zakon o ljudskih odbori so bili dokumenti volje delovnih ljudi. Enajst let razvoja družbenega upravljanja in trinajst let samoupravljanja v gospodarstvu je terjalo novih sprememb v pisanih temeljnih listinah, ne pa, da bi pisane besede terjale družbeni razvoj.

Zato danes v novi Ustavi, katere središče je človek, ne govorimo o novi ustavi kot listini, ki prinaša novosti, temveč kot dokumentu, ki uzakonjuje že nastale nove družbene spremembe in odpira pot njegovemu nadaljnjemu razvoju.

Z razdobjem dvajsetih let so

odločitve II. zasedanja še veličastnejše. Nanje gledamo skozi dve desetletji boja za lepše in boljše, ki nas je nagradil z napredkom, vrednim žrtev in naporov.

Pred dvajsetimi leti smo posegli v boj proti okupatorju in domačim izdajalcem, danes se trudimo, da bi našo državo uvrstili med razvite industrijske dežele. Cilji, ki so bili zadani pred 20 leti, se naglo uresničujejo. Uspehi so vidni na vseh področjih našega življenja in nam dajejo jamstvo še za hitrejši nadaljnji razvoj.

Ko smo krenili krepko in dosledno po svoji poti, po poti temeljite preobrazbe iz prej zastale, nerazvite, v gospodarsko bolj razvito deželo, smo tudi

močno okrepili mednarodni ugled. S tem je bila ustvarjena močna opora v vztrajnem in uspešnem udejstvovanju našega državnega in političnega vodstva na mednarodnem področju.

Napori za splošno mednarodno uveljavljanje, težnje človeštva za mir, borba proti kolonialnemu zaslužnjevanju, za svobodo vseh narodov in njihovo enakopravno mednarodno sodelovanje, za miroljubno reševanje mednarodnih sporov, so tovariša Tita že velikokrat vodili na daljne poti. Ni dolgo tega, ko se je vrnil s poti miru in prijateljstva po ameriškem kontinentu. Njegovi največji osebni napori in prizadevanja so odraz stremljenj naših delovnih ljudi in njihove zavesti za napredek odnosov z naprednimi silami.

Iz krvi in trpljenja zrasla Republika Jugoslavija stopa ob dvajsetem jubileju v novo obdobje, ob vsakem prazniku pa naj bo bogatejša po sreči in zadovoljstvu svojih narodov.

V javnosti, kakor tudi v samem poročilu sindikalnih svetov je objavljeno, da so se v letu 1963 bistveno dvignile cene gradbenih storitev. Kje so vzroki za te podražitve, katere so v nekaterih primerih res neutemeljene in pretirane (120.000 din/m² neto)?

Od jeseni 1962 do letos se je precej podražil masovni gradbeni material: opeka od 15 na 20 dinarjev komad, bet. žel. za 10 % apno od 7 na 10 din/kg. Prav tako se je podražil les, katerega, poleg visoke cene, primanjkuje za gradbeništvo. Precej se je podražil tudi instalacijski material in razni drobni materiali. Cena obrtnih del za stanovanjske objekte se je precej povečala. Zaradi povečanja življenjskih stroškov in zaradi sorazmerno nizkih osebnih dohodkov gradbenih delavcev, so bila gradbena podjetja prisiljena povečati prodajno ceno svojih uslug, ker so delavci, celo kvalificirani, masovno zapuščali gradbena podjetja in se zaposlovali v industriji, kjer so prejeli kot polkvalificirani večje prejemke kot kvalificirani v gradbeništvo. Če bi se nadaljevalo leto 1961 in 1962, ko so razni investitorji tudi v naši

DIREKTOR SPLOŠNE SLUŽBE:

Naši skupni problemi

občini krepko izkoristili hudo konkurenco gradbenih podjetij pri licitacijah, ne vem kje bi bila danes naša gradbena podjetja. Kakšne anomalije so prinesle te licitacije v borbi za prihranek nekaj sredstev, naj nakažejo tile primeri:

Poleg že urejenega gradbišča enega podjetja, je pričelo graditi drugo podjetje in je pri tem moralo izvršiti vsa pripravljala dela, pripeljati druge stroje, urediti vse ostalo kar je potrebno za gradnjo, čeprav bi lahko podjetje, katero je na tem kompleksu gradilo že dve leti z malenkostnimi stroški izvršilo samo dodatna pripravljala dela.

Vsi vemo, da je lahko dobro organizirana in cenena gradnja stanovanj na strnjem kompleksu, kjer se gradi kontinuirano v taktu. Takšne gradnje do sedaj v Celju, razen dveh izjem, ni bilo. Tudi se ni sklenilo z gradbeno operativno nobene dolgoročne pogodbe, na podlagi katere bi lahko katerokoli podjetje organiziralo plansko gradnjo skozi več let.

Vse to je šlo na škodo standarda gradbenega delavca gradbenih podjetij iz Celja. Če bi se to še nadaljevalo, bi mogoče danes razpravljali o možnosti obstoja tega ali onega gradbenega podjetja v Celju.

Logično je to, da se lahko gradbene storitve povečajo le v času konjunktore, ko je dovolj dela in dovolj sredstev za investicije in, ko bi nekateri investitorji hoteli zgraditi nove objekte kar čez noč. V sedanjem konjunktornem obdobju želijo gradbena podjetja približati dohodke gradbenega delavca industrijskemu. V samem poročilu občinskega sindikalnega sveta je jasno naznačeno, da so zaslužki v gradbeništvo tudi v letu 1963 eni izmed najnižjih in so konkretno znašali pri podjetju Ingrad v prvi polovici leta 26.826 dinarjev.

V ilustracijo navajam, da znašajo do sedaj bruto osebni dohodki gradnje objekta ca. 18 %. Dokler bo vrednost izdelave objektov, brez materiala, v takšnem majhnem odstotku napram prodajni ceni, ne moremo govoriti, da povečanje osebnih dohodkov gradbenega delavca bistveno vpliva na podražitev gradenj. Zato še pri nas v gradbeništvo vedno velja, da je primitivno ročno delo cenejše kot mehanizirano. Da je to res, samo pogledjmo trenutno konkurenčnost manjših gradbenih podjetij, ki nimajo skoraj nobene mehanizacije in z njo povezave potrebne organiziranosti. Toda te razmere ne bodo trajale vedno, ker bodo nastopili drugi momenti.

V tem so torej vzroki podražitve gradbenih uslug in še v nekaterih drugih, katere bom še nakazal.

Položaj gradbenega delavca

napram industrijskemu je neprijetno slabši. Njegovi pogoji pri delu so težji kot pri industrijskemu: delo poleti na soncu in vročini, pozimi na mrazu in prepihu, v dežju in megli, v globini in višini, v stalnem menjavanju delovnega mesta in pri večji nevarnosti. Nima tako urejenih garderob, sanitarij, ni se mu vedno možno po umazanem delu okopati s toplo vodo kot se to lahko industrijski delavec. Poleg teh slabših delovnih pogojev je tudi zaslužek veliko manjši, zato se delavci nočejo zaposlovati v gradbeništvo. Za izučitev v gradbeništvo med mladino v Sloveniji ni odziva.

Poleg naših starih gradbenih kvalificiranih delavcev, so sezonski iz južnih republik še edini, ki iščejo delo v gradbeništvo in to iz Kosmeta in Makedonije. Iz ostalih republik (Bosne, Hrvatske) so si priskrbeli delo v novi industriji v teh republikah. Toda tudi ti sezonski delavci ne vidijo perspektive v stalni zaposlitvi v gradbeništvo, ker ni mogoče tem ljudem nuditi družinskih stanovanj, katera bi jih z urejenim življenjem vezala na stroko. Zaradi tega problema, in še nekate-

rih drugih, je tako velika fluktuacija ravno teh sezonskih delavcev, kateri ne vidijo ne v kolektivno, ne pri delu in ne v samoupravljanju drugega kot denar in to jih žene v sezoni od podjetja do podjetja. Odhodi teh delavcev so v glavnem samovoljni, brez kakršnekoli odpovedi delovnega razmerja.

Problem delovne sile v gradbeništvo daje resno misliti delavskim svetom, vodstvom podjetij in tehničnemu kadru. Organizirano in plansko delo v sedanjih razmerah in času je večkrat nemogoče z ozirom na zahtevane roke dograditve objektov in veliko fluktuacijo delavcev, ko se čez noč spomni večja skupina sezonskih delavcev, da zapusti iz različnih vzrokov (denar, draga hrana) svoje delo pri podjetju brez predhodne odpovedi. Dostikrat se zgodi, da na takšen način ostanejo gradbišča skoraj brez delavcev. Kako naj potem na takšnem gradbišču potekajo dela po planu in se dela dogotovijo do pogodbenega roka? Dopušcanje takšnih samovoljnih odhodov je tudi vrzel v naši zakonodaji.

Omenjene težave silijo tehnični kader gradbenih podjetij do projektiranja in izvedbe takšnih objektov, kjer bo potrebno čim manj delovne sile, da bo objekt prej gotov in cena ugodna. Takšni objekti morajo biti enostavni, na principu montaže in velike seriije, kar pa je bilo dosedaj najtežje izvesti.

Zaradi tega je podjetje »Ingrad«
že v l. 1963 pričelo z gradnjo montažnih stanovanjskih objektov v Celju na Otoku II. Ti objekti se gradijo po licenci: večje število takšnih objektov že služi svojemu namenu v Zagrebu, Sarajevu in Čačku. Z gradnjo istih se je pričelo tudi v Skopju. Predhodni izračun pokaže, da je pri takšni gradnji potrebno samo ca. 50 % delovnega časa kot ga je potrebno pri klasični gradnji. V začetku te gradnje smo naleteli na številne ovire in slišali ogromno pripomb. Zaradi raznih težav tudi ta začetna gradnja, oziroma nujno vzporedna komunalna ureditev, ne poteka tako kot bi morala. Očitki, da bodo ta stanovanja slabša kot klasična, ne držijo. Če hočemo hitro in poceni zgraditi najnujnejša stanovanja, se bodo morali naši ljudje pač navaditi na vidno instalacijo, tapete in na razne montažne elemente, iste kot jih uporabljajo v visoko razvitih državah kot so Anglija, Švedska, itd. že več desetletij.

Isto smer kot smo jo pričeli v stanovanjski izgradnji bo potrebno pričeti pri industrijskih objektih, to se pravi projektirati in graditi čim več montažno. Pri tem pa nastaja problem sodelovanja med projektanti, izvajalci in industrijo gradbenega materiala. Pri projektantih obstaja (Nadaljevanje na 3. strani)

RAZMIŠLJANJE O STATUTU PODJETJA

V našem Glasilu smo že pisali o osnutku statuta podjetja, ali konkretnije, o nekaterih načelih, ki jih osnutek vsebuje.

Odgovorno nalogo izdelave statuta je DS poveril komisiji v sestavi: Vitanc Franc, Kulovec Stane, Cevnik Franjo, Zlajpah ing. Drago in Jarh Jože. Komisija je, zavedajoč se odgovorne naloge, razdelila delo še na 4 podkomisije in sicer:

I. podkomisija:
Zlajpah ing. Drago
Maligoj ing. Darko
Arnuš Ludvik
z nalogo, da obdeluje in dokončno formulira poglavje statuta, ki obravnava organizacijo in poslovanje podjetja (proizvodni program, upravljanje sredstev, organizacija procesa dela, organi-

za formulacijo statuta v poglavju dolžnosti, odgovornosti ter pravice proizvajalcev (kadrovska politika, strokovno izobraževanje, varnost pri delu, standard, rekreacija, itd.)

Da bo dokončna formulacija statuta podjetja zares odraz in volja celotnega kolektiva, je organizirana najširša razprava s proizvajalci o osnutku statuta. Izvršitev te naloge so prevzeli naslednji (tolmačenje vsebine osnutka statuta):
za sektor Celje tov. Cevnik Franjo, za sektor Cinkarna tovariš Zlajpah ing. Drago, za sektor Kovinski obrati tov. Colarič Milan, za sektor Mehanizacija tov. Colarič Milan, za sektor zaključnih del tov. Maligoj ing. Darko, za sektor Slov. Konjice tov. Ar-

Organizacijska shema samoupravljanja je sicer pogojena z organizacijsko strukturo podjetja, vendar je približno naslednja:

— delovni kolektiv — najvišje samoupravno telo,
— osrednji delavski svet — na nivoju podjetja,
— upravni odbor — na nivoju podjetja,
— komisije osrednjega delavskega sveta,
— delavski svet delovne enote
— zbor proizvajalcev — na nivoju organizacijske enote.

Ta osnutek predvideva torej tristopenjsko samoupravljanje:
— na nivoju podjetja,
— na nivoju sektorja,
— na nivoju obrata (gradbišča) (pri slednjih dveh sem upošteval našo organizacijsko strukturo zaradi lažjega razumevanja).

Shematičen prikaz gornjega je naslednji:

Na nivoju	samoupravni organi	strokovni organi
Podjetja	— delovni kolektiv — osrednji del. svet — upravni odbor — komisije osr. del. sveta	glavni direktor strokovni kolegij direktorji služb
Sektorja	— delavski svet — komisije	šef sektorja
Obrata (gradbišča)	— zbor proizvajalcev	vodja obrata (šef gradbišča)

Razdelitev pristojnosti samoupravnih organov je naslednja:
Celotni kolektiv delovne organizacije opravlja določene samoupravne funkcije na štiri načine:

— z referendumom,
— z volitvami predstavniških samoupravnih organov,
— z izražanjem svojih stališč v samoupravnih aktih,
— z izražanjem svojih stališč s pomočjo anket.

Osrednji delavski svet
— sprejemanje, spreminjanje ter dopolnjevanje statuta in samoupravnih aktov,
— imenovanja in razrešitve,
— koordinativne pristojnosti (usmerjanje in razpravljanje o delu samoupravnih organov v podjetju,
— ekonomske in finančne pristojnosti (zaključni račun, razporejanje sredstev, obravnavanje ekonomsko-finančnega stanja v podjetju itd.),
— usmerjanje in spremljanje celotnega dela delovne organizacije,

— zunanji odnosi (smernice politično-teritorialnih enot, družbeno-političnih organizacij, predstavniki v zbornicah in združenjih, itd.)
— ostale pristojnosti, ki spadajo v njegovo odločanje po veljavnih predpisih.

Upravni odbor
— pripravljalna funkcija (obravnavanje osnutkov statuta in samoupravnih aktov)
— kontrolna funkcija (ugotavljanje skladnosti organizacijskih predpisov in poslovnikov s samoupravnimi akti)
— koordinativna funkcija (usmerjanje, spremljanje in nadziranje razpravljanja, poročanje in redno obveščanje članov kolektiva, koordiniranje dela DS in zborov proizvajalcev, obravnavanje sporov med delovnimi enotami, reševanje pritožb)

— delegirane in legalne funkcije (opravljanje poslov, ki mu jih delegira osrednji DS, oziroma, ki spadajo po veljavnih predpisih v njegovo pristojnost).
Stalne komisije osrednjega delavskega sveta so po tem osnutku naslednje:

— komisija za poslovni program in plan (hkrati tudi komisija za ekonomska vprašanja)
— kadrovska komisija (kadrovanje, fluktuacija, napredovanje, izobraževanje, osebni dohodki, soc. problemi, itd.)
— komisija za skupno potrošnjo (obravnavava uporaba sredstev skupne potrošnje, politiko gradnje in dodeljevanja stanovanj, itd.),

— komisija za zdravstveno in tehnično varnost pri delu,
— komisija za pritožbe glede delovnih razmerij,
— disciplinska komisija.

Delavski svet sektorja
— Obravnavanje vseh obveznih in drugih samoupravnih aktov,
— razpravljanje o operativnem poslovnem planu ter njegovo spremljanje in nadziranje ter izvrševanje v delovni organizaciji,
— volitev vodje delovne enote ter komisij,

— odločanje o namenski porabi amortizacije in drugih sredstev, s katerimi razpolaga ter odločanje o zadevah, ki spadajo v njegovo pristojnost po samoupravnih aktih, ali ki mu jih poveri osrednji delavski svet.

Pristojnosti zbora proizvajalcev.
— obravnavanje in ukrepanje

sredstev skupne potrošnje),
— razpravljanje in eventuelno določbah samoupravnih aktov ali mu jih poverijo drugi samoupravni organi.

Osnutek predvideva samoupravljanje tudi na upravi podjetja in sicer po strokovnih službah (tehnični, gospodarsko računski, splošni), vendar z nekoliko drugačnimi pristojnostmi, ker pač nimajo lastne gospodarske dejavnosti.

Največja sprememba nastopa v konstituiranju samoupravnih organov. Neposredno so voljeni samo predsedniki zborov proizvajalcev. Predsedniki zborov proizvajalcev sektorja tvorijo delavski svet sektorja, predsedniki zborov proizvajalcev celega podjetja sestavljajo osrednji delavski svet. Značilna sprememba tudi pri konstituiranju upravnega odbora. Vsi predsedniki stalnih komisij osrednjega delavskega sveta in predsedniki delavskih svetov sektorjev so avtomatično člani UO in tak je tudi sestav istega. Izvolitev predsednika delavskega sveta sektorja mora predhodno potrditi osrednji delavski svet.

Navedeni sistem samoupravljanja predvideva koncentracijo funkcij v samoupravnih organih, delegatski sistem volitev v predstavniške organe, omogoča boljše samoupravne komunikacije, boljše seznanjenost o problematiki, intenzivnejše sodelovanje o problematiki, vendar pa zahteva ta koncepcija manjše število oseb v predstavniških samoupravnih organih. Ta koncepcija je v nasprotju z zelo razširjeno parolo, da naj bo v samoupravnih organih čimveč delovnih ljudi.

Zmenjava mnenj je zelo koristna, zato tudi gornji sestavek ne more škodovati v razpravi o statutu podjetja, posebno v poglavju, kjer obravnava samoupravljanje.

Vitanc Franc

Dela v prvih 45. stanovanjih, zgrajenih po montažnem načinu, gredo h koncu. Tudi za inštalacije ni potrebno več »šteta«, tudi ta dela gredo po novem načinu mnogo hitreje od rok.

zacija podjetja z opisom posameznih služb, poslovna politika podjetja).

II. podkomisija:
Kulovec Stane
Zagar Tilčka
Ajster Roman
Cijan ing. Ivan
Pintar Jože

z nalogo, da dokončno formulira oni del statuta, ki obravnava delitev dohodka in sistem interne obračuna.

III. podkomisija:
Kotnik Franjo
Bančič Jerko
Rajh Vlado

z nalogo, da dokončno formulira oni del statuta, ki obravnava sistem upravljanja podjetja in samoupravni akti (delavski svet, upravni odbor, svet ekonomske enote, upravljanje obračunske enote, komisije organov upravljanja, direktor podjetja).

IV. podkomisija:
Vitanc Franc
Cevnik Franjo
Colarič Milan
Grabnar Rafko

Arnuš Ludvik, za sektor Medlog tov. Kotnik Franjo, za sektor Ljubljana tov. Kotnik Franjo, za upravo tov. Kulovec Stane, za sektor Zalec Vitanc Franc.

V glavnem so začetne naloge o razpravi osnutka statuta podjetja že opravljene in je pričakovati delno vsebinsko spremembo osnutka.

Gornje naj služi bralcem kot informacija o dosedanjih ukrepih v vprašanju lastnega statuta s priporočilom, da prispevamo vsak svoje misli in predloge, za kar najboljši osnovni zakon podjetja.

V nadaljevanju članka želim iznesti nekatere spremembe v sistemu samoupravljanja, ki ga določa osnutek statuta nekega industrijskega podjetja v Sloveniji. Ta osnutek je izdelal Zavod za proučevanje organizacije dela iz Kranja kot primer statuta industrijskega podjetja. Iz časopisa »Kadrovska politika« in osebno razgovoru s pisci povzemam s področja samoupravljanja naslednje:

v pogledu dela (operativni plan, stroški, rezultati, delovne obveze, delovni pogoji HTV, itd.)

— personalne pristojnosti (volitve predstavnikov v DS in ODS, predsednika zbora proizvajalcev, odločanje o sprejemu, razmestitvah in odpovedih),

— razpravljanje in predlaganje o vseh stvareh, ki se tičejo samoupravne enote in njenih članov (osnove, merila in sistem razdeljevanja OD, osnutki samoupravnih aktov, dodeljevanja stanovanj in posojil za gradnjo stanovanj, namenska uporaba odločanje o vseh zadevah, ki spadajo v njegov delokrog po

Kadrovska politika in izobraževanje

V letošnjem letu je podjetje zelo občutilo pomanjkanje delovne sile, predvsem pa strokovnjakov ozke specialnosti. Vsem nam je znano, da podjetje tehnično in gospodarsko zelo hitro napreduje, saj imamo osvojeni že dve novi sodobni panogi proizvodnje kot so prednapeti beton in montažna gradnja stanovanj. Dejstvo je, da smo tehnološki proces za prednapeti beton in montažno gradnjo skoraj popolnoma osvojili in da smo v tem letu dosegli zadovoljive rezultate. K novemu načinu proizvodnje pristopamo zaradi težnje po večjih gospodarskih učinkih. K temu pa smo žal pristopali ne da bi v zadostni meri proučevali obstoječe in manjkajoče kadre. Dejstvo je, da so se vodilni kadri in še nekateri drugi strokovnjaki usposabljali v Zrenjaninu in Zagrebu, prav tako so njihovi strokovnjaki prihajali na pomoč v naše podjetje. Vsekakor so to pozitivni ukrepi, vendar v tem še ne smemo videti popolnosti kadrovanja in izobraževanja. Zavedati se moramo dejstva in osnovne potrebe, če mislimo menjati naloge našega gospodarjenja in proizvodnje, se morajo nujno menjati tudi proizvodna sredstva, v katerih moramo v prvi vrsti videti kadre.

Trditve, da v našem podjetju trenutno še največ proizvajamo na klasičen način, je le delno pravilna. Tudi v primeru, da se bo še del naše proizvodnje izvajal na klasičen način, moramo nujno misliti na delitev dela in se otresti stare mojsrsko obrtniške miselnosti.

Vodilni kadri in strokovni kolegij se s temi sodobnimi tezami strinjajo in nalagajo kadrovske službi v podjetju naloge, da se takšne teze tudi uresničijo. V

nastopajoči mrtvi sezoni namerava kadrovska služba, oziroma izobraževalni center konkretno pristopiti k izobraževanju in usposabljanju potrebnih kadrov za prihodnje leto. O tej dejavnosti želim podati nekaj svojih misli in prosim za sodelovanje s koristnimi predlogi in mnenji vseh članov kolektiva. Samo združenimi močmi bomo prišli do sigurnih rezultatov.

Resolucija Zvezne ljudske skupščine in priporočila republiških organov predvidevajo, na katere gospodarske organizacije delovale na področju izobraževanja in usposabljanja približno po naslednjih oblikah:

1. V podjetjih naj se organizirajo izobraževalni centri, ki bi skrbeli za izobraževanje in usposabljanje vseh novo sprejetih kadrov. Pri tem si je treba zagotoviti, da je potrebno, da vsak novo sprejeti član kolektiva gre skozi uvajalni seminar. Ta naloga se je delno izvrševala za potrebe sektorja Celje, medtem ko drugod ni bilo uvajalnih seminarjev. Uvajalnim seminarjem bi bilo potrebno posvetiti več pozornosti in bi se morali predavatelji skrbneje pripraviti. V bodočem letu bi vsekakor morali prva obvestila na uvajalnih seminarjih dosledno izvajati za vsakega novosprejetega člana kolektiva.

2. Dosedanji tečaji za strokovno izobraževanje (specializirani zidarji, tesarji in upravljalci gradbeni strojev) so se pokazali koristni prav v letošnjem letu, ko je močno primanjkovalo kvalificiranih delavcev. Zaradi tega se bo v nastopajoči mrtvi sezoni ponovno pričelo s takšnimi tečaji, in sicer:

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kadrovska politika in izobraževanje

(Nadaljevanje z 2. strani)

- 2 tečaja za priučenje zidarjev,
- 1 tečaj za priučenje tesarjev,
- 1 tečaj za priučene strojnike — novince,
- 1 tečaj za strojnike — dopolnilna znanja
- 1 tečaj za oblagalce keramičnih ploščic.

V zvezi s temi tečaji je nujno potrebno, da operativno vodstvo da svoje konkretne predloge o številu in kvaliteti kandidatov. Zbiranje kandidatov za omenjene tečaje se bo pričelo takoj, da bi se dokončna selekcija končala vsaj do 30. 12. 1965.

s prenizko šolsko podlago izredno težko dojemajo in so po navadi njihovi rezultati pod povprečjem. Glede stroškov za tovrstne tečaje bo potrebno doseči še posebno stališče in soglasje upravnih organov.

7. Absolventi raznih strokovnih šol, ki se prvič zaposlijo v podjetju, po navadi še niso usposobljeni za konkretna delovna mesta, zato resolucija nalaga dolžnost gospodarskim podjetjem, da so le-ta polno odgovorna za njihovo usposobitev. Zaradi tega je potrebno, da se pripravijo programi usposabljanja za vsa delovna mesta, ki jih zasedajo novinci iz strokovnih in

rednih gradbiščih, kjer bo to vsekakor ceneje, kot ureditev posebnih trenažnih delavnic, ki smo jih imeli doslej.

9. Na Tehnični šoli v Celju — gradbeni oddelek, je naše podjetje prevzelo patronaž. Zato smo dolžni omenjeni šoli pomagati prodvsem v pogledu praktičnega izobraževanja. Šola sicer ima izdelan program za teorijo, za sedaj pa žal še ne za prakso. Zaradi tega bi moral izobraževalni center v povezavi z omenjeno šolo izdelati točen program praktičnih del, ki naj bi jih dijaki omenjene šole izvajali na naših gradbiščih v času šolske in počitniške prakse. Nemogoče je stanje, da se omenjeni dijaki potikajo po ves teden po naših gradbiščih brez posebne koristi za njih ali podjetje. S programom in instruktorjem praktičnega dela se bomo takšnim nevednostim izognili.

10. Za vsa izobraževanja, ki se vršijo v najrazličnejših šolah in ustanovah izven podjetja, naj bi izobraževalni center vodil poimensko evidenco o uspehih in stroških, brez ozira ali slušatelj ima podporo od podjetja ali ne. Zaradi tega naprošamo vse člane kolektiva, da o takšnem svojem izobraževanju občasno obveščajo izobraževalni center, ker je le-ta sestavni del kadrovske službe, kjer so ti podatki potrebni in koristijo na eni strani podjetju, na drugi strani pa tudi slušatelju.

Ce želimo izvršiti vse našete naloge in dolžnosti je nujno, da izpolnimo delovna mesta izobraževalnega centra po odobrenem poslovniku. Mimo poslovnika lahko tudi ugotovljamo, da za izvedbo naštetih nalog ne zadostuje sedanje število instruktorjev praktičnega dela, prav tako ne bo zmogel en instruktor — metodik pripraviti vseh potrebnih učnih programov. V pogledu opreme je izobraževalni center v glavnem sposoben opraviti našete naloge, velika ovira pa je v tem, da center nima primernih prostorov za izvajanje svoje dejavnosti. Priporočljivo bi bilo, da bi se samoupravni organi ponovno poglobili v to problematiko in prinesli potrebne zaključke.

Vabimo vodilne ljudi iz operative, da takoj pričnejo razmišljati o posameznih točkah programa in dajo svoje konkretne predloge tako za organizacijo posameznih vrst strokovnih in družbeno ekonomskih tečajev, vzporedno s tem pa že tudi takoj konkretne predloge o vključevanju kandidatov v predstoječo izobraževalno sezono. Pri tem je treba imeti v vidu predvsem operativne naloge za leto 1964, pri čemer je treba misliti, da s kadrovanjem (nabavljanjem) nove kvalificirane delovne sile izven podjetja ne bo posebno zadovoljnih uspehov, kar nam je pokazala praksa v letošnji sezoni.

-NIK

Sigurno je eden tistih, ki imajo ob mesečnem izplačilu največ pripomb zaradi zaslužka. Zalotili smo ga v njegovi »delovni vneči« med službenim časom. In koliko je še njemu podobnih v naših vrstah?

3. Stanje higienske in tehnične varnosti v podjetju nam je v tem letu prikazalo nekaj pomanjkljivosti, zato se bosta v zimskem času pripravila dva strokovna tečaja, in sicer:

— 1 tečaj iz področja HTV za delovodje, mojstre, šefe gradbišč in tehnične vodje na obratih;

— 1 tečaj za nudenje prve pomoči poškodovanim osebam. Operativno vodstvo naj bi predvidelo najprimernejše osebe za ta tečaj, in sicer tako, da bi na vsakem delovišču v bodoče imeli po eno strokovno osebo za ta dela.

4. Za družbeno in ekonomsko izobraževanje bo izobraževalni center pripravil več seminarjev za člane ZKS, ZMS, funkcionarje sindikalnih organizacij v podjetju in druge interesente.

Za ta tečaj naj prav tako poimenske organizacije dostavijo izobraževalnemu centru konkretne poimenske predloge za kandidate tečaja in za vsebino tečajev.

5. Takoj po izvolitvi novih samoupravnih organov v podjetju v letu 1964 bo poseben seminar iz področja družbenih in ekonomskih ved, da bi novo izvoljeni člani lažje opravljali svoje zahtevane funkcije.

6. Znano je, da se danes povsod zahteva najmanj 8-letna šolska izobrazba za vpis v poklicno ali strokovno šolo. Da bi omogočili članom našega kolektiva, ki imajo voljo in interes do napredovanja in nadaljnega šolanja, bo izobraževalni center, s pomočjo drugih izobraževalnih ustanov izven podjetja, priredil posebne tečaje, kjer bi predelovali snov 5., 6., 7. in 8. razreda osemletke. V centru se bo predelala le snov, izpiti pa bi se poglali na celjskih osemletkah.

Zavedati se moramo, da bomo morali tudi v samem podjetju več paziti na šolsko podlago kandidatov pri vključevanju za strokovno izobraževanje. Dokazano je namreč bilo, da tečajniki

poklicnih šol. Pri takšnem usposabljanju bi v pogledu sestavljanja programov in skrbi za njihovo izvajanje morala biti najtesnejša povezava med izobraževalnim centrom in odgovarjajočimi službami v podjetju. Vsekakor naj bi se problematika okrog usposabljanja premaknila za mrtve točke, kar bi podjetju jamčilo, da se novi kadri ne bi več stihijsko razvijali.

8. Dokler v podjetju še obstaja vajensko razmerje, bi izobraževalni center moral sporazumno z odgovarjajočimi poklicnimi šolami izdelati učne programe za prakso vse dotlej, dokler poklicne šole nimajo urejenega lastnega praktičnega poučevanja. Izvajanje praktičnega izobraževanja vajenca v podjetju naj bi vršil le instruktor praktičnega dela po točno, v naprej izdelanem programu. V te svrhe naj bi podjetje dajalo izobraževalnemu centru v izvajanje manjša in ne preveč zahtevna dela na

Ceprav je že upokojen je tov. Znidaršič (v sredini) — naš dolgoletni delovodja — ob elementarni nesreči v Skopju takoj odšel — skupno z ostalimi — na pomoč porušenemu mestu.

(Nadaljevanje s 1. strani) še vedno odpor proti veliko serijski izdelavi enakih objektov kot pri nekaterih naših ljudeh konfekcija. Tudi to bo potrebno s časom odpraviti. Danes se skoraj nobeden več ne spomni, da bi si dal delati nove čevlje k čevljarju, pa ne zato, ker jih prodajajo industrijsko izdelane v trgovini, temveč zato, ker ni skoraj nobenega čevljarja, ki bi delal nove čevlje. Če jih pa, so krepko dražje od serijskih.

Današnja navada projektantov je tudi, da objekt in poedina

ja? Ko zgradimo industrijski objekt, občudujemo razne tuje in domače montirane stroje, s katerimi bodo kolektivi povečali proizvodnjo za 50, 100 in še več odstotkov.

Zakaj ne povečamo mi storilnosti? Z razpoložljivo mehanizacijo smo jo že dvignili na zavidljivo višino — več ne gre.

Smatram za svojo dolžnost in dolžnost kolektiva, ki ga zastopam, da opozorim skupščino na problem prehrane naših sezonskih delavcev v Celju.

Z otvoritvijo nove samopostrež-

Naši skupni problemi

stanovanja arhitektonsko in zaradi funkcionalnosti opremijo s takšnim materialom, katerega je naša gradbena industrija nehala izdelovati ali bo proizvodnjo šele osvojila, na trgu pa je že napravila veliko reklamo za nov proizvod. Večkrat se izkaže, da ti novi materiali po kvaliteti in ceni ne odgovarjajo. Takšnih poskusov smatramo, da je bilo že dovolj in da so skupnost stala lepa sredstva. Zaradi takšnih »kikserjev« še vedno velja staro nazivanje med ljudmi, da je najboljše stanovanje iz navadne opeke in takšne malte kot so jo izdelovali že stari Rimljani.

Za prehod na že omenjen nov način gradnje pa mora biti podjetje opremljeno s potrebno mehanizacijo in zasigurana mora biti veliko serijska izdelava — v

ne restavracije v Gaberju je naše podjetje moralo svojo menzo zapreti. Delavci se od takrat hranijo v samopostrežni restavraciji. Krajši čas so delavci še bili zadovoljni s kvaliteto, kvantiteto in ceno hrane. S podražitvijo hrane, slabšo kvaliteto in kvantiteto so se pričeli delavci pritoževati, večina njih se v samopostrežni restavraciji ne hrani več, ali jemljejo samo en obrok (večerjo). Začeli so si kupovati velike količine kruha, masti, slanine, vse to pa zalivajo običajno z vodo. Kam pripelje takšna prehrana nam je lahko vsem znano. Posledice tega pri našem podjetju že občutimo. Veliko je bolnih na prebavnih organih. Pritožujejo se tudi, da preveč potrošijo za hrano, itd. Razumljivo je, da od dela utrujen delavec in lačen ob

Člani našega kolektiva, ki so v Skopju omogočili že marsikateri družini povratek v obnovljeno stanovanje, se bodo — verjetno — že do konca leta vrnili v ožjo domovino.

našem primeru urbanistično in komunalno urejeni večji kompleks za zazidavo.

Pri tem nastopi problem, kje naj dobi gradbeno podjetje sredstva za nabavo mehanizacije, če je v zadnjih letih gradbeni kolektiv prevzemal delo po lastni ceni ali izpod nje samo zato, da se niso razšli. Edina rešitev je v povečanju cen uslug, v katerem povečanju je zajeta tudi normalna reprodukcija in razvoj.

V ilustracijo naj omenim, da je gradbeno podjetje »Ingrad« v letu 1962 ustvarilo ca. 24.000.000 din skladov ali 4,90%. Kako se naj s takšnimi sredstvi mehanizira in gradi nujno potrebna stanovanja vsaj za svoje stalne kvalificirane delavce? Nič čudnega ni, da se v obdobju od leta 1961 do danes pri tem podjetju ni zgradilo več kot 1 družinsko stanovanje, tri garsonjere in dalo pomoč 20 milijonov din našim zadržnikom. Absolutno se ne moremo primerjati z enako velikimi podjetji iz Celja, ko letno za svoje delavce zgradijo po 50 do 50 stanovanj. Kje je tu enakost med gradbenim in industrijskim delavcem? Kje naj dobimo mi takšna sredstva za rekonstrukcije kot jih dobiva industri-

pogledu na izložene dobrote, naloži na pladenj več kot mu to dopušča žep. Tako nekateri zajedo predviden denar že v 20 dneh, ostale dni meseca so pa ob svojem.

Tudi zaradi prehrane veliko ljudi odide od podjetja. V podjetju razmišljamo, da bi ponovno uredili svojo menzo.

S temi besedami sem poizkusil nakazati najnujnejše probleme gradbenega delavca in gradbenih kolektivov. Želim, da bi se o teh problemih večkrat debatiralo na sejah novoizvoljenega občinskega sindikalnega sveta in da bi se od samoupravnih organov pa do najvišjih upravnih organov tudi reševali tako, da bi tudi gradbeništvo dobilo pravo mesto v novi socialistični skupnosti.

Rešitev problemov pa je nujna, da ne bomo zamudili še zadnji vagon tovrstnega vlaka.

**Sodelujte
v svojem
glasilu!**

Perspektive in plan za leto 1964

Hitro se nam bliža novo poslovno leto 1964. Zato se nanj že sedaj mrzlično pripravljamo in mislimo, da je prav, če analiziramo bližnjo prihodnost in opravimo napore, ki so potrebni za uspešen začetek.

Leto 1964 bo značilno zaradi velikega razmaha industrijskih gradenj v samem mestu Celju in okolici ter zaradi povečane gradnje stanovanj v merilu SRS in SFRJ.

Kapacitet bo že na prvi pogled — premalo! Zato je treba predvsem rešiti vprašanje, kako naj izvršimo naloge, ki jih družba postavlja pred naš kolektiv in pred gradbeno operativno celjskega bazena.

Poglejmo najprej kaj in koliko bomo gradili.

GIP »Ingrad« računa, da bo na področju Celja zgradil 200 montažnih in 50 klasičnih sta-

zadolžen z deli v vrednosti 470 milijonov din.

Na sektorju »Ingrad« v Ljubljani bomo dokončali v letu 1964 potrošniški center, stanovanjska bloka B-6 in B-17, stolpič v Vevčah in razna manjša dela za vrednost 410 milijonov din in gradnja lastnih stanovanj za ca. 50 milijonov din. Če uspemo na licitaciji bomo gradili še »Dom upokojeencev« za 290 milijonov din. Skupna vrednost predvidenih del v Ljubljani torej znaša 750 milijonov din.

Rekapitulacija nam kaže, da bo brutoprodukt »Ingrada« v letu 1964 najmanj v 1000 din:

	din
Medlog, Cinkarna	2.800.000
Sektor Žalec	470.000
Sektor Slov. Konjice	470.000
Sektor Ljubljana	750.000
Skupaj	4.470.000

iz prefabriciranih elementov.

Konkretnije: »Ingrad« bo moral podvzeti vse, da bo:

1. Uredil proizvodne hale glede koristnih površin in glede ogrevanja do zime 1963/64.

2. Izdelal preko zime vsa fundiranja in vsa dela pod zemljo, ki se tudi v zimskem času dajo izvršiti in, da bo o potrebi tega dela prepričal investitorje.

3. Da bo preko zime izdelal čimveč montažnih elementov za sezonske gradnje, zato uporabil vse znane in dosegljive metode za hitro strjevanje betona in zagotovil rezerve materiala za ta dela.

4. Da bo v najkrajšem možnem času nabavil potrebno mehanizacijo in poiskal kredite za plačilo le-teh.

5. Da bo do sezone napravil betonarno, ki bo sposobna dnevno proizvesti in razvoziti ca.

I. VLOGA PERSPEKTIVNEGA PLANA IN OSNOVNE SMERNICE RAZVOJA

1. Vloga perspektivnega plana

Perspektivni plan razvoja je postavljen na podlagi analiz dosedanjega razvoja in gibanja posameznih kategorij v preteklih letih ter težnji in potreb, ki jih nakazuje splošni razvoj celotnega gospodarstva.

Vloga perspektivnega plana je v tem, da

— postavi cilj in smer razvoja podjetja za celo 7-letno razdobje, kakor tudi po fazah, tj. v posameznih letih;

— omogoči pregled nad potrebami in možnostmi razvoja ter tako služi kot osnova za določanje dolgoročne in kratkoročne poslovne politike;

— v skladu s predvidenim razvojem določi obseg in strukturo investicijskih vlaganj in služi tako kot osnova pri določanju politike razdelitve sredstev;

— omogoča prilaganje letnih planov dolgoročnemu razvoju podjetja.

Perspektivni plan je bil izdelan v več variantah, ki jih je obravnaval upravni odbor podjetja. Kot najustreznejša je izbrana varianta, ki je podana v naslednjih poglavjih.

2. osnovne smernice razvoja

Vse hitrejši razvoj celotnega gospodarstva bo v razdobju, za katerega se postavlja perspektivni plan, tj. v letih 1964 do 1970, povzročil vse intenzivnejše investiranje v vseh panogah gospodarstva. Obenem s tem bodo nujno porastle potrebe po gradbenih delih — tako po novih objektih in rekonstrukcijah v industriji, kot tudi po objektih in rekonstrukcijah v industriji, kot tudi po objektih družbenega standarda.

Tako bodo tudi pred naše podjetje postavljene vsako leto večje proizvodne naloge — posebno še zato, ker imamo svoje stalne sektorje na več močnih in potencialnih industrijskih področjih. Izvršitev teh nalog bo zahtevala pripravljenost in sposobnost podjetja ter kolektiva — zato pa bo podjetje nujno moralo poskrbeti za povečanje proizvodnih kapacitet. Analize dosedanjih proizvodnih, organizacijskih in personalnih problemov so pokazale, da postaja dosedanji ekstenzivni način povečevanja kapacitet neustrezen in nemogoč. Zato si podjetje s tem perspektivnim planom postavlja kot osnovni cilj: povečati obseg proizvodnje z izboljšanjem in modernizacijo sistema gradnje, mehanizacijo proizvodnega procesa in ustalitev delovne sile.

Ta cilj namerava podjetje doseči z:

a) industrializacijo proizvodnega procesa

— montažni sistem gradnje na stanovanjskih in industrijskih objektih, uporaba modularne koordinacije;

— povečana udeležba in intenzivnost mehanizacije v proizvodnem procesu gradbene in ostalih dejavnosti podjetja;

— vskladitev in sinhronizacija kapacitet gradbene in ostalih dejavnosti (proizvodnja montažnih elementov in gradbenega materiala, transport, obrati za montažna, instalacijska in zaključna dela);

b) razvijanjem in izpopolnjevanjem tehnoloških postopkov ter uporabo novih materialov pri gradbenih in montažno-zaključnih delih;

c) ustalitvijo, strokovnim usposabljanjem in specializacijo delovne sile;

d) skrajšanjem proizvodnega časa od prevzema do oddaje objektov ter racionalno izrabo vseh razpoložljivih sredstev;

e) z industrializacijo ter z intervencijami pri zunanjih organih doseči neprekinjen in kontinuiran proizvodni proces skozi vse leto, tj. zmanjšati vpliv dosedanje vsakoletne mrtve sezone.

Z industrializacijo se namerava doseči pripravljenost in sposobnost podjetja za tak proces, z intervencijami zunaj pa pripomoči k ureditvi tržnih razmer in kvalitete gradbene dokumentacije.

Za dosego postavljenega cilja bodo potrebni skrajni napor celotnega kolektiva in vseh organov v podjetju, tj. delavcev, strokovnih služb, organov samouprave in političnih organizacij. Posebno vlogo bosta morali pri tem odigrati razvojna služba projektivnem oddelku in pravna dela, pri uvajanju novitet in izvajanju le-teh pa celotna tehnična služba.

II. PROIZVODNJA

1. Obseg proizvodnje

V obdobju 7-letnega plana se predvideva naslednje gibanje bruto-produkta:

	Bruto produkt	kumul. %	letni %	na 1 zaposl.
1964	3.500.000	100	—	2,160
1965	3.800.000	110	+10	2,375
1966	4.200.000	122	+12	2,625
1967	4.500.000	130	+8	2,810
1968	4.700.000	136	+6	2,940
1969	4.850.000	141	+5	3,030
1970	5.000.000	145	+4	3,125

Ta obseg proizvodnje naj bi bil dosežen z ustaljenim številom zaposlenih, ki znaša skupno 1600 članov kolektiva.

Ker dosedanje gibanje delovne sile kaže pretirano fluktuacijo, predvsem sezonskih delavcev, je za dosego gornjega obsega proizvodnje nujno, da se delovna sila ustali in da se proizvodni proces do skrajne možne mere industrializira, tj., da se izvršijo ukrepi, ki so navedeni v prejšnjem poglavju.

Problematika glede delovne sile in ukrepi za ustalitev so podani v posebnem poglavju.

Posebno občuten vzpon proizvodnje je predviden v letih 1965 in 1966, ko bi se aktivirala in popolnoma vključila v proizvodnjo mehanizacija, nabavljena v letih 1964 in 1965, dočim bi porast v kasnejših letih rezultiral pretežno iz izboljšav v organizaciji proizvodnje in modernizaciji tehnoloških postopkov.

2. Kapacitete

V naši dejavnosti obseg in vrednost proizvodnje ni odvisen le od instaliranih kapacitet, kot je to slučaj v industriji, temveč od več faktorjev:

Ti so predvsem:

1. razpoložljivo število delovne sile, ki pa je odvisno predvsem od razpoložljivega stanovanjskega fonda za stalne in sezonske delavce, razen tega pa tudi od višine osebnih dohodkov in stimulativnosti sistema interdelitve, delavske preskrbe, itd.

2. razpoložljiva mehanizacija in osnovna sredstva sploh (pravilna struktura, stalnost zaposlitve, vzdrževanje, mobilnost, itd.)

3. Razpoložljiva obratna sredstva in ustreznost v sistemu kreditiranja (formiranje lastnih sredstev, dolgoročni in kratkoročni krediti, avansi, dobavitelji, kooperanti, itd.)

4. urejeno tržno vprašanje (nihanje v naročilih, naročila ob koncu sezone, itd.)

5. pravočasna in urejena gradbeno dokumentacija.

Za dosego predvidenega obsega proizvodnje v posameznih letih bo podjetje moralo vsa ta vprašanja reševati vzporedno in dosledno.

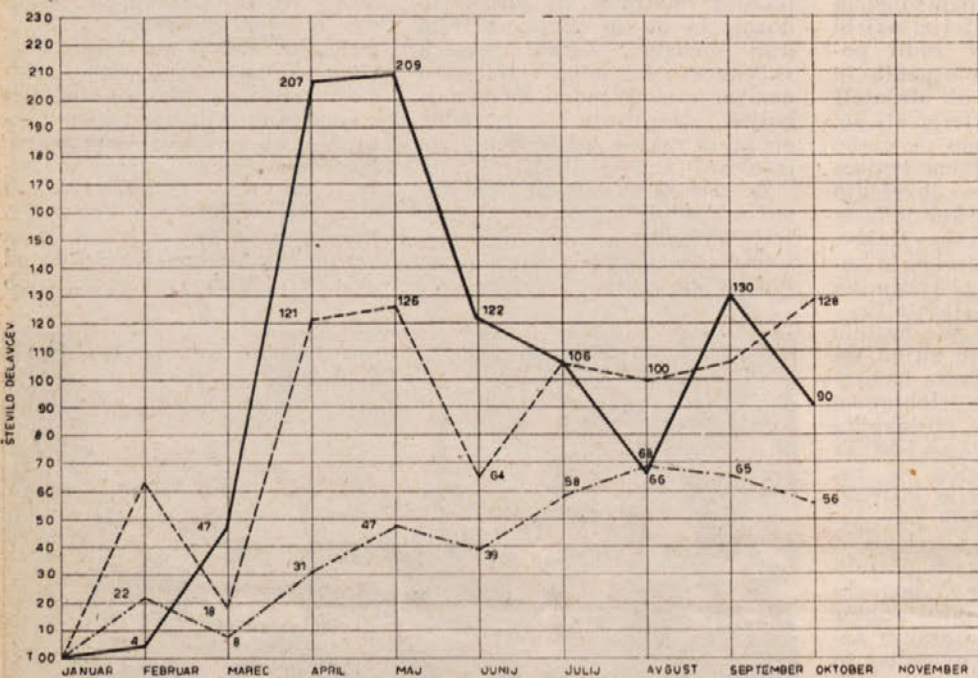

Diagram na sliki prikazuje gibanje delovne sile za celotno podjetje do meseca oktobra. Ob začetku letošnjega leta je bilo zaposlenih skupno 1597 delavcev. S skrbjo se lahko vprašamo, če bomo tudi v naslednji sezoni imeli toliko nepotrebnega dela in stroškov zaradi tako močne fluktuacije. Kaj je temu vzrok? Zasluzek? Stanovanje? Hrana? Odnosi?

novanj (za ca. 900 milijonov din), nadalje v Cinkarni za 600 milijonov industrijskih objektov, v Štorah za 300/m din, za »Aero« v vrednosti 300/m din, v Pivovarni Laško za 300/m din. Predvidena je tudi gradnja prosvetnih objektov v vrednosti 200/m din in za enako vrednost gradnja športnih objektov (prireditvena hala, tribuna »Kladivar«, umetno drsališče).

Samo ta dela bodo znašala po vrednosti najmanj 2.800.000.000 dinarjev. Pri tem pa nismo upoštevali, da se že pojavljajo investitorji in investicije kot so LIK Savinja, tovarna »Zična«, Avto-Celje, »Modna hiša«, Dom metalurgov, Cestno podjetje, itd., ki že projektirajo svoje gradnje in vsaj 50% od njih računa, da bo njihove objekte gradilo naše podjetje.

Na področju sektorja Žalec bo »Aero« Celje v letu 1964 investiral ca. 100 milijonov din, zaključna dela v KIC — Celje bodo znašala 50 milijonov din. Kmetijski kombinat Žalec bo v Zalogu dogradil mlečno farmo v vrednosti 150 milijonov din. »Petrol«, Pošta Žalec in ostali investitorji pa bodo predvidoma zahtevali uslug za okrog 170 milijonov din. Tako bo vrednost del v Zalocu leta 1964 ca. 470 milijonov din.

Podobno bo na območju sektorja Slovenske Konjice. Tam bo poleg gradnje stanovanj za trg (180 milijonov din) prišlo do gradnje velike hale LIP v Poljčanah (100 milijonov din), velikega skladišča za »Konus« (120 milijonov din) in do manjših del v vrednosti 70 milijonov din. Predvidevamo, da bo ta sektor

Približna ocena nam torej pokaže, da so naše kapacitete za izvršitev pričakovanih del prenizke za ca. 1.000.000.000 din, da pa se bo ta deficit še znatno dvignil ko bomo podrobneje vkalkulirali še neupoštevana obvezna dela in to zaostanke iz leta 1963, režijo, ki jo vsako leto nudimo velikim investitorjem, določena dela, za katera investitorji zahtevajo, da jih izvrši »Ingrad«, proizvodnja, lastne investicije, itd. Kolikšen bo dokončni obseg vseh del bo možno ugotoviti šele v teku meseca decembra 1965 — ko bodo znane tudi ostale potrebe in angažiranost podjetij na celjskem gradbenem področju.

Do sedaj znane številke nam torej kažejo, da bo leto 1964 in verjetno tudi ostalo obdobje 7-letnega plana predstavljalo velik skok v obsegu proizvodnje gradbene operative. Kako doseči v tako kratkem času povečanje kapacitet in dvig storilnosti našega in ostalih gradbenih podjetij?

Predvsem je treba potom organov komune prikazati to problematiko investitorjem, ki upajo, da bodo z ureditvijo financiranja in tehnične dokumentacije dosegli tudi pravočasno izvršitev njihovih objektov. Treba jim je predočiti, da bodo morala gradbeno podjetja stoodstotno izkoristiti zimsko obdobje, če bodo hotela in da bi zmogla izvršiti postavljene naloge. V največji meri je angažirani specializirana podjetja z moderno mehanizacijo za fundiranje objektov. Stremeti je za tem, da se bodo objekti v čimvečji meri montirali

500 m³ betonske mešanice.

6. Ze sedaj poiskal gradbeno podjetja, ki bodo z nami sodelovala pri izvajanju del.

7. Skrajno vestno izvršil preglede in popravila vseh vozil in vso mehanizacijo.

8. S podjetji za zaključna dela in instalacije čimprej sklenil okvirne pogodbe za predvidena dela.

9. Da bo skupaj z ostalo gradbeno operativno napravil bilanco kapacitet in grobo razdelitev nalog.

10. S projektanti različnih projektnih organizacij dogovoril za čimbolj enotne projekte, da bi mogli preiti na industrijsko proizvodnjo gradbenih del.

11. Da bo izločil iz svojega programa vsa pomembna dela manjšega obsega in se posvetil samo glavnim nalogam, ki so za gospodarstvo celjskega okraja pomembne.

12. Da bo preko zime izvedel tečaje za kvalificiranje delavcev in pravočasno zagotovil potrebno delovno silo, ki ne bo fluktuirala.

Ta pregled in ta ugotovitev potrebnih priprav ter ukrepov naj služi članom našega kolektiva kot najresnejše opozorilo, da je poleg dokončanja nalog iz leta 1963 treba istočasno povečati napore in izvršiti priprave za težke naloge v letu 1964. Pri tem bo potrebna največja disciplina vsakega posameznika ter najostrejši postopek proti vsakemu, ki bi se tem nalogam odtegoval ali celo rušil disciplino. Vse to smo dolžni našemu »Ingradu« in naši družbi.

Mlejniki ing. Vital

Perspektive in plan za leto 1964

Pri urejanju tržnega vprašanja in dokumentacije bodo morali sodelovati tudi (ali predvsem) zunanji organi kot so: občina, zavod za urbanizem, zavod za stanovanjsko izgradnjo, projektični biro, gospodarska zbornica, itd. Le na ta način bo možno doseči kontinuirano in optimalno koriščenje kapacitet in s tem tudi višjo stopnjo rentabilnosti, kar je edino lahko podlaga za zniževanje cen, tj. za pocenitev gradenj, ki jo skupnost od podjetja pričakuje.

Glede mehanizacije bo moralo podjetje najprej obnoviti, nato pa šele dopolniti svoj strojni in transportni park, saj je trenutno stopnja sposobnosti OS le 54 % in stopnja mehanizacije 17 %.

Cilj podjetja je, da bi z obnovitvijo ter dopolnitvijo osnovnih sredstev znašala stopnja sposobnosti 76 % in stopnja mehanizacije 25 %.

3. Tehnologija gradnje

Dejstvo, da se naše celotno gospodarstvo vključuje v mednarodno delitev dela, se bo nujno odražalo tudi v gradbeništvu. Tudi naša panoga bo morala slediti mednarodnim dosežkom — tako glede produktivnosti kot tudi glede tehnologije gradnje. Prehod od dosedanjega klasičnega, pretežno obrtniškega sistema gradnje, na sodobnejši, industrijski sistem narekujejo predvsem naslednji pogoji: pomanjkanje delovne sile, nizko-riščen mrtva sezona, pocenitev gradnje ob istem oz. večjem dohodku, itd.

Predvideva se, da bodo bruto-produkt sestavljale naslednje vrste gradenj:

- stanovanjska gradnja 55 %
- industrijska gradnja 30 %
- nizka gradnja 15 %

V posameznih letih bodo sicer gotovo nastopila odstopanja od tega sorazmerja, ki predstavlja povprečje za obdobje sedemletnega plana.

Pri posameznih vrstah gradenj predvideva naslednje:

a) Stanovanjska izgradnja

Prehod na pretežno montažni sistem gradnje, tako da bi v celotni stanovanjski gradnji ostalo le še ca. 10 do 15 % klasične gradnje, tj., kjer bi transport montažnih elementov zaradi oddaljenosti ne bil več rentabilen ali pa pri manjših objektih. Vendar bo tudi pri tem sprememba, ker bodo namesto sedanjih opečnih izdelkov uporabljene večje enote in novi montažni materiali.

Pri montažni gradnji bodo dosedanje, začetne izkušnje na objektih »Jugomont« služile kot osnova za izpolnitev projektov in sinhronizacijo proizvodnega procesa.

b) Industrijska izgradnja

Na področju naših sektorjev se pričakuje močna izgradnja, tj. nove gradnje in rekonstrukcije — predvsem večjih industrijskih podjetij, kot so Cinkarna, Emajlirka, Store, Aero, itd.

Tudi pri tej vrsti gradenj bodo nastopile spremembe v načinu gradnje in sicer se pričakuje vse večja uporaba metalnih ter prednapetih konstrukcij in montažnih plošč, oz. elementov.

c) Nizke gradnje

Na področje melioracij in regulacij podjetje ne bi posegalo. Pričakuje pa se gradnja magistrale Ljubljana—Maribor, katere del bi na svojem področju gradilo naše podjetje. Pri tej vrsti gradnje se predvideva večja udeležba mehanizacije kot doslej in bo to skoraj edino mesto za zaposlitev nekvalificirane delovne sile.

4. Uporaba materialov

Zaradi sprememb v načinu gradnje bodo nastopile tudi spremembe v uporabi posameznih vrst materiala. Predvsem se predvidevajo naslednje spremembe:

Cement:

Občutno povečana poraba zaradi izdelave montažnih plošč za stanovanjske objekte, prednapetih konstrukcij za industrijske objekte in proizvodnje termoblokov, ki naj nadomestijo dosedanje zidak. Letna poraba cementa bo porastla od sedanjih 12.000 ton na ca. 23.000 ton. Delno se predvideva porast že v letu 1964, največ pa v letih 1965 in 1966.

Opeka:

Pri sedanjem obsegu proizvodnje in pri sedanjem načinu gradnje znaša letna poraba opečnih izdelkov ca. 5.000.000 enot. Kljub povečanemu obsegu proizvodnje se poraba teh količin ne bo povečala zaradi uporabe montažnih plošč (betonskih in iz drugih sodobnih materialov). Struktura teh opekarskih izdelkov pa se bo bistveno spremenila. Poraba zidakov bo zmanjšana na minimum, povečala pa se bo poraba prostorninsko večjih enot kot je zidak, npr. lurgi-bloki in termo-bloki.

Ta predvidevanja naj ilustrira naslednja strukturna primerjava opečnih izdelkov (Tab. I):

Industrijska gradbenega materiala bo morala upoštevati te predvidene spremembe v tehnologiji gradnje ter jim prilagoditi svoje kapacitete in svoj asortiment proizvodov. Predvsem bo nastala potreba po povečanju kapacitet cementarn, opekarn pa bodo morale preiti na proizvodnjo večjih elementov in plošč in sicer vzporedno z uvajanjem takšne proizvodnje v gradbeni dejavnosti.

Gramoz, pesek, mivka:

Vzporedno s prehodom na pretežno montažno, železo-betonsko stanovanjsko in industrijsko izgradnjo se bo povečala potreba po gramozu in pesku. Predvideva se naslednji porast v porabi teh materialov (Tab. II):

Razen teh dosedanjih, klasičnih materialov, bo morala razvojna služba vršiti raziskave glede novih materialov, npr. uporaba vulkanskega tufa, ki ga je na celjskem področju v izobilju.

Železo:

Predvideva se skokovit porast v uporabi železa, in sicer večja poraba betonskega železa pri montažni gradnji, razen tega pa zamenjava lesa za podpore, opaže in odre z železnimi elementi.

Les:

Uporaba lesa naj bi se v bodoče znižala na minimum, ker ga na tržišču primanjkuje. Vedno večje pomanjkanje gradbenega in konstrukcijskega lesa bo prisililo podjetje, da bo čimprej v celoti zamenjalo lesene podpore, opaže in odre s kovinskimi. Tudi glede konstrukcijskega lesa za ostrešje bo potrebna zamenjava lesa z drugimi materiali, npr. prednapeti elementi.

Ostali materiali:

Poraba instalacijskih materialov (vodovod, električna), se bo povečala vzporedno s povečanjem obsega proizvodnje, t. j. do leta 1970 za 45 %.

Poraba keramičnih izdelkov (npr. obložnih plošč) se bo zmanjšala zaradi uvajanja novih materialov za obloge, npr. plastika itd.

Razvojna služba in nabavna služba bosta morali spremljati pojave novih materialov na tržišču in skupaj s tehnično službo ustrezne nove materiale uvajati v proizvodnjo, npr. barvno steklo (Pancolor), aluminij, siporex, durisol, termika itd.

III. INVESTICIJE

1. Invest. vlaganja v poslovna osnovna sredstva

Spremenjen sistem gradnje in pa dejstvo, da je pomanjkanje delovne sile vsako leto bolj pereče, narekuje potrebo po nadomestitvi živega dela z mehanizacijo.

Za razdobje 1964—1970 se predvidevajo naslednja investicijska vlaganja v poslovna osnovna sredstva (v milj. din — Tab. III):

Od skupne vsote investicij (1.301.000/m) bo znašala nadomestitev fizično izrabljenih OS 845 milijonov din, razlika nad tem zneskom (55 milijonov din) pa predstavlja dopolnitev sedanjega parka.

Viri financiranja:

Predvidene nabave bo podjetje delno samo financiralo iz sred-

stev amortizacije in odstopljene- nega prispevka iz dohodka, vendar ta sredstva v prvih letih ne zadoščajo in bo potrebno najeti posojila pri investicijskih skladih.

Predvidena je naslednja udeležba v financiranju (Tab. IV):

	Lastna sredstva	Posojila	Skupno
1964	104	104	208
1965	121	109	230
1966	142	103	245
1967	151	—	151
1968	161	—	161
1969	166	—	166
1970	140	—	140
Skupno	985	316	1301

Za izvršitev 7-letnega investicijskega programa bi bilo torej potrebno najeti v prvih treh letih posojila po ca. 100 milijonov, v naslednjih letih pa bi podjetje že samo iz svojih sredstev vršilo nadomestitev in nove nabave ter vračalo anuitete najetih posojil.

Prioriteta:

Nabave mehanizacije se bodo vršile vzporedno z doseženo stopnjo organizacije, tehnologije v proizvodnji in doseganjem sredstev.

Načelno se predvideva naslednji vrstni red opremljanja:

a) nadomeščanje fizične izrabljenosti obstoječe mehanizacije (letno ca. 100 milijonov);

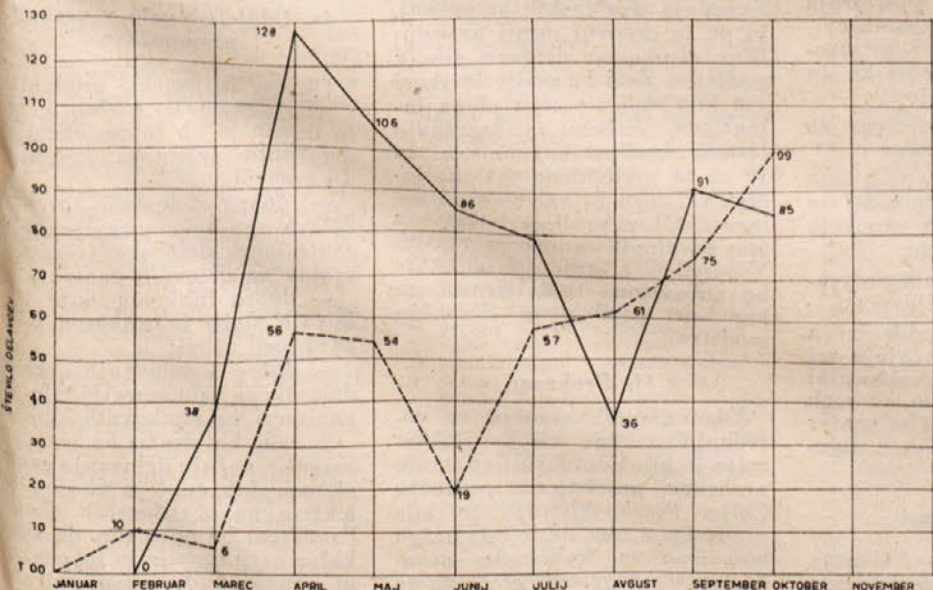
b) dodatna nabava težke mehanizacije (1 žerjav, 2 bagra, 2 buldožerja, vibratorji itd.);

	Sedaj	1970	
Zidaki	enot	2.000.000	500.000 25 %
Votlaki	enot	1.000.000	800.000 80 %
Lurgi	enot	500.000	1.000.000 200 %
Termo	enot	1.500.000	2.700.000 180 %
Skupaj	enot	5.000.000	5.000.000 100 %
Mont. elem.	enot	—	1.250.000
Skupno		5.000.000	7.250.000 145 %

	Sedaj	1970	
Gramoz	m ³	30.000	50.000 165 %
Pesek	m ³	25.000	42.000 165 %
Mivka	m ³	1.500	2.700 180 %

	Zemljišča, zgradbe	Stroji naprave orodja	Transp. sred.	Inventar	Skupno
1964	19	111	77	1	208
1965	25	125	70	10	230
1966	67	120	50	8	245
1967	106	32	10	3	151
1968	85	52	20	4	161
1969	5	95	60	6	166
1970	—	85	50	5	140
Skupno	307	620	337	37	1301

	Samska stanov.	Druž. stan.	Ostali objekti	Oprema stanov.	Ostala oprema	Skupno
1964	—	220	22	10	11	263
1965	5	225	9	5	6	250
1966	10	225	2	5	3	245
1967	100	210	5	5	2	320
1968	10	25	12	15	5	67
1969	10	50	7	5	5	55
1970	10	40	2	4	3	59
Skupaj	145	975	57	49	33	1259

SEKTOR: CELJE, MEDLOG IN CINKARNA
 LEGENDA:
 — SKUPNO SPREJETIH SEKTOR
 - - - SKUPNO ZAPUSTILO SEKTOR

Grafikon na sliki nam kaže gibanje delavcev na območju sektorjev Celja, Cinkarne in Medloga. Zanimiva je povečana fluktuacija predvsem v zadnjih mesecih, čeprav je povsod dovolj dela in vladajo sorazmerno dobri pogoji za zaslužek.

Perspektive in plan za leto 1964

Razen gradnje lastnih stanovanj se bo podjetje pri reševanju tega vprašanja poslužilo tudi dodatnih virov in sicer s tem, da bo:

a) z dajanjem posojil posameznim članom kolektiva aktiviralo tudi sredstva individualnih graditeljev,

b) s prodajo stanovanjske pravice angažiralo del potrebni sredstev s strani koristnikov stanovanj.

Z izpolnitvijo tega programa bi podjetje pridobilo ca. 150 ležišč za samske delavce ter ca. 300 družinskih stanovanj, kar bi zadovoljilo za vse potrebne ključne potrebe.

Viri financiranja:

Za financiranje planiranih investicij bo moralo podjetje v prvih štirih letih najeti posojila z daljšim vračilnim rokom (vsaj 15 let) in jih v naslednjih letih vračati z anuitetami iz lastnih sredstev. Predvideno financiranje je naslednje (v mil. din):

	Lastna sredstva	Posojila	Skupno
1964	49	214	263
1965	55	195	250
1966	63	182	245
1967	69	251	320
1968	67	—	67
1969	55	—	55
1970	59	—	59
Skupaj	417	842	1259

IV. KADRI

1. Splošno

Osnovna značilnost perspektivnega plana našega podjetja je postopen prehod iz dosedanjega pretežno obrtniškega načina proizvodnje na industrijski način, ob uporabi iz znanosti in iskanih novih sodobnejših materialov, strojev in tehnoloških postopkov.

Zastavljeni cilji bodo lahko uresničeni le, če bomo uspeli ustvariti skladen porast proizvodnih sil, to pa pomeni, da moramo v prvi vrsti in vzporedno z dvigom proizvodnih sredstev skrbeti za kvaliteten strokovni dvig kadrov.

Ne gre namreč le za tehnično modernizacijo proizvodnje, temveč gre vzporedno ali pa celo pred tem tudi za vprašanje, kje dobiti in kako vzgojiti kadre, ki

Kdo je ne pozna? Naša dolgoletna sodelavka Marija je že nekaj let »nopolnjevala naše vedno lačne dopustniške želodce« v Piranu, Lošnju in Crikvenici. Dobra kuharica je in si želimo, da bi bili v prihodnjih sezonah še prav tako dobro postreženi.

bodo kos takim kvalitativno novim nalogam. Zato bo morala biti kadrovska politika izredno dinamična in sestavni del politike gospodarjenja.

Osnovni namen vsake proizvodnje je potrošnja. Tudi naš perspektivni plan ima osnovni namen: skrb za človeka in dvig družbenega standarda.

Rezultat tega plana naj bi bil: urejeno gradbišče z maloštevilno, toda visoko sposobno delovno silo in racionalnim koriščenjem sodobnih proizvodnih sredstev.

Treba je proizvajati in gospodariti na ravni najbolj razvitih držav, to pa je nemogoče brez sposobnih in stalnih kadrov.

2. Dosedanje stanje

Z dosedanjim strokovnim usposabljanjem smo uspeli usposobiti in ustaliti le manjši del kolektiva, medtem ko je pretežni del kolektiva sestavljala tako imenovana sezonska delovna sila. Pomanjkljivosti takega »nabavljanja« delovne sile so v tem, da se dosežejo produktivnosti kot bi jo dosegla ustaljena delovna sila, da niso zainteresirani za gospodarjenje in razvoj podjetja, niti ne sodelujejo v upravljanju. Glavna pomanjkljivost pa je posebno v tem, da dosedanji način povzroča izredno močno fluktuacijo, zaradi česar je praktično onemogočeno planiranje in izpolnjevanje planov, poleg tega pa onemogoča doseganje realizacije, ki bi bila možna ob stalni delovni sili. Že v dosedanjem razdobju so bili vloženi precejšnji naporji za uvedbo in izpopolnjevanje strokovnega izobraževanja, sistema interne delitve, posvečena je bila precejšnja skrb vprašanju nastanitve, prehrane in higiensko tehničnemu varstvu. Dosedanje ukrepi so rodili sicer že določene uspehe, niso pa še dosegli nivoja, ki se ga pričakuje s tem perspektivnim planom.

3. Perspektivna kadrovska politika

Osnovno vodilo bodoče kadrovske politike naj bi bilo v tem, da bi se v največji mogoči meri zaposlili ustaljeni in usposobljeni kadri. Zaradi tega bomo morali prenehati s stihijanskim »nabavljanjem« sezonske delovne sile, v podjetju pa izvajati ukrepe, ki bodo zagotovili interes članov kolektiva za stalnost v podjetju. Najvažnejši teh ukrepov naj bi bili:

- usposabljanje in izobraževanje v podjetju in izven njega ter možnosti napredovanja,
- izpopolnitev sistema interne delitve in politika nagrajevanja po delu,
- izpopolnitev in izboljšanje stanja glede zdravstvenega in tehničnega varstva pri delu,
- ureditev stanovanjskega vprašanja in vprašanja prehrane,
- skrb za dosledno izboljšanje medsebojnih odnosov — podjetje mora postati članom kolektiva njihov drugi dom,
- doseči aktivno udeleževanje vseh članov kolektiva v upravljanju.

4. Gibanje števila zaposlenih

S perspektivnim planom se predvideva močan porast bruto produkta ob istem številu zaposlenih, oziroma enakem številu zaposlenih. To število zaposlenih je izračunano na podlagi učinkovitih delovnih ur in še ne pomeni dejavnosti zaposlenih na delovnem mestu.

Ob sedanjem koriščenju delovnega časa, ki se giblje med 68 in 76% (fluktuacija, izostanki, boleznimi, itd.) je npr. pri 2000 zaposlenih le 1400 učinkovitih produktivnih. Z ustalitvijo delovne sile in izboljšanjem koriščenja delovnega časa se bo to razmerje občutno izboljšalo. S prej navedenimi ukrepi je nujno

doseči vsaj 95% koriščenja delovnega časa. Tako bi dosegli isto število ur ob manjšem številu zaposlenih, ki pa bodo ob izboljšani organizaciji in s pomočjo mehanizacije dosegali boljše produktivnost. Delno bo že s tem tudi omiljen problem nastanitve in prehrane.

5. Kvalifikacijska struktura

Dosedanji sistem nagrajevanja in dosedanji način proizvodnje je povzročil formiranje kvalifikacijske strukture, ki bo postala z novo tehnologijo gradnje neustrezna. Dosedanje kvalifikacije obsegajo le široke poklice in ne upoštevajo potreb po specializaciji in priučevanju za ožje vrste del, npr. montaža.

Sodobnejši način proizvodnje bo zahteval drugačno kvalifikacijsko strukturo, ki naj bi bila naslednja:

- 5% težaki, ki bi bili pretežno zaposleni pri nizkih gradnjah oziroma vseh delih, kjer ni potrebna priučitev;
- 20% ožje specializiranih delavcev za tista delovna mesta, kjer je potrebno priučevanje do 3 mesecev;
- 25% ožje specializiranih delavcev, za tista delovna mesta, ki jih je mogoče usposobiti v podjetju, vendar traja priučevanje več kot 3 mesece;
- 40% delavcev raznih poklicev, katera delovna mesta zahtevajo širok poklic in izobrazbo v poklicnih šolah;
- 10% visoko strokovnih delavcev, ki so potrebni za vodstvo oddelkov in delavnic, v osnovi se zahteva poklicna šola, določen čas prakse in dodatno usposabljanje v podjetju.

6. Politika izobraževanja

Podjetje že ima uveden izobraževalni center, ki pa je doslej deloval le občasno in ne dovolj načrtno. Poleg internega izobraževanja je podjetje tudi že doslej vršilo strokovno usposabljanje v šolah in drugih institucijah izven podjetja. V bodoče bo morala biti politika izobraževanja bolj vsklajena z razvojem proizvodnje in njenimi potrebami. Potrebno bo tesno sodelovanje kadrovske službe z razvojno službo, na drugi strani pa bo morala imeti tesen stik s šolstvom izven podjetja.

Izobraževanje naj bi se vršilo po naslednjih okvirnih smernicah:

- V izobraževalnem centru podjetja naj se vršijo naslednje dejavnosti:
 - priučevanje za delovna mesta, kjer je potrebna ožja specializacija in je to možno doseči v dobi do 3 mesecev;
 - priučevanje za delovna mesta, kjer je potrebna ožja specializacija, pa če tudi traja priučevanje več kot 3 mesece;
 - prirejanje tečajev za strokovno, družbeno-ekonomsko in splošno izpopolnjevanje;
 - izobraževanje vajencev za praktična strokovna dela;
 - izobraževanje za praktična dela za dijake tehničnih šol in praktikante-absolvent tehniških in njim sorodnih šol;
 - pripravljane učnih programov za vse našete dejavnosti.
- V šolah in zavodih izven podjetja naj se izobražujejo vsi tisti, za katere izobraževalni center nima pooblastila. O vseh teh pa mora izobraževalni center voditi evidenco, o njihovih uspehih in stroških.

7. Produktivnost

Na podlagi samega fizičnega dela obstojajo sicer še določene rezerve, ki pa so že zelo omejene. Produktivnost in samostojnost je možno povečati z boljšo organizacijo in sinhronizacijo

proizvodnega procesa in z racionalnejšimi storitvami razpoložljivih strojev in naprav, popolnejšim orodjem, ugodnejšimi delovnimi pogoji in doslednimi HTV ukrepi.

8. Osebnih dohodki

Višina realnih osebnih dohodkov je eno od najvažnejših stimulative sil in za dvig produktivnosti. V našem perspektivnem planu je predviden porast osebnega dohodka na enega zaposlenega, ki bo najbolj očiten v prvih 4 letih sedemletnega razdobja. Predvideva se porast povprečnega osebnega dohodka neto od 30.000 din v letu 1964 na 44.000 din v letu 1970. Ta izračun temelji na predpostavki, da bodo življenjski stroški ostali na ravni iz leta 1963. Porast v posameznih letih je razviden iz tabele. Predviden porast osebnih dohodkov bo možno doseči le ob izpolnitvi vseh ukrepov in doseganju obsega proizvodnje in rentabilnosti, kot so predvideni.

9. Higiensko tehnična zaščita

Dosedanje stanje glede higienske in tehnične varnosti v podjetju ne ustreza v popolnosti, predvsem zato, ker se predpisani ukrepi premalo spoštujejo in izvajajo. To pomanjkljivo stanje je delno rezultat subjektivnih vzrokov, v večji meri pa posledica dejstva, da podjetje zaradi izredno ostrih tržnih pogojev ni imelo močnejših sredstev za izvedbo gradnje in delavnice, v osnovi se zahteva poklicna šola, določen čas prakse in dodatno usposabljanje v podjetju.

Za izvedbo varnostnih ukrepov bo podjetje moralo zagotoviti potrebna sredstva in ukrepe izvajati v proizvodnji. V tem smislu naj se na podlagi obstoječih predpisov izdelajo interni minimalni HTV predpisi, katerih izvedba mora biti strogo kontrolirana.

Več resnosti in pozornosti je treba posvetiti varnostni vzgoji delavcev, za kar naj se uporabljajo najrazličnejša sredstva, od masovnih predavanj do individualnega dela na delovišču.

10. Stanovanjsko vprašanje

Problem higienski in sodobne nastanitve samskih delavcev je na področju Celja v pretežni meri rešen, medtem ko je na zunanjih sektorjih ta problem večinoma še odprt. Zato so za izgradnjo samskih naselij v perspektivnem planu določena precejšnja sredstva, in sicer za zemanje sektorje v višini 45 milijonov, medtem ko se predvideva v Celju izgradnja še enega montažnega bloka za samske delavce.

Najtežji problem predstavlja izgradnja družinskih stanovanj, ki pa je osnovni pogoj za ustaleitev strokovne delovne sile v podjetju. Zato bo podjetje skozi vsa leta sedemletnega plana intenzivno skrbelo za izgradnjo lastnih družinskih stanovanj in je za to predvideno 975 milijonov. Od tega bi večino sredstev investirali v prvih 4 letih in s tem zagotovili osnovo za razvoj. Vzoredno z gradnjo objektov bo nabavljena tudi oprema, za kar so predvidena finančna sredstva.

11. Prehrana

Eden glavnih vzrokov za dosedanjo izredno visoko fluktuacijo je bilo nezadovoljivo stanje prehrane, posebno na področju Celja. Pomanjkljivosti so bile predvsem v tem, da je bila hrana kalorično in količinsko nezadostna ob previsoki ceni, da je oddaljen od delovnih mest, oziroma stanovanja delavcev. Poleg tega pa Obrat družbene pre-

hrane ne more zadostiti zahtevam delavcev glede vrste in okusa hrane, ker ima pretežno večino abonementov domačinov.

Zaradi tega ima podjetje v programu izgradnjo svojega obrata družbene prehrane z lokacijo, ki naj bi ustrezala pogojem podjetja. Ta obrat naj bi bil zgrajen že v letu 1964 in bodo s tem podane možnosti za odpravo gornjih pomanjkljivosti, ki v času, ko je podjetje imelo tak svoj obrat, niso nastopile, niti ne nastopajo na zunanjih sektorjih.

Na zunanjih stalnih sektorjih bo potrebno sedanje kapacitete deloma obnoviti, deloma pa dopolniti tako glede objekta, kot opreme in so v ta namen predvidena potrebna sredstva. Določeno financiranje sledi v tabeli. Na deloviščih izven naših stalnih sektorjev pa bo potrebno reševanje nastanitve in prehrane vršati na ta način, da bomo za čas gradnje razpolagali z delom objektov investitorja (primer Pivovarna Laško).

12. Rekreacija

Vprašanje počitniških domov je pretežno rešeno, razen opreme. V letih 1964 in 1965 je predvideno še odplačilo počitniškega doma v Crikvenici in oprema obeh počitniških domov.

Razen rekreacije med rednim letnim dopustom pa je potrebno omogočiti članom kolektiva tudi rekreacijo ob dela prostih dneh preko celega leta in se za to predvideva izgradnja manjšega rekreacijskega objekta v primeri bližini sedeža podjetja. To naj bi bilo izvršeno v letih 1967 in 1968 ter so za to predvidena potrebna sredstva.

Poleg prej omenjene možnosti za rekreacijo je treba dati članom kolektiva tudi možnost za udeleževanje v športni in kulturni dejavnosti. Ti dve dejavnosti v podjetju že delujeta, bo potrebno obema organizacijama nuditi vso možno materialno in moralno pomoč.

13. 42-urni delovni teden

Skladno z določilom Ustave bo podjetje že v začetku leta 1964 pristopilo k reševanju vprašanja glede skrajšanja delovnega časa. Uvajanje 7-urnega delovnega dneva bo moralo biti izvršeno postopoma, ker je podjetje sestavljeno iz več različnih dejavnosti, od katerih ima vsaka različne delovne in proizvodne pogoje. Pri tem bo potrebno upoštevati, da skrajšanje delovnega časa ne sme vplivati na zvišanje prodajne cene, niti na znižanje osebnih dohodkov in je torej rešitev možna le z ukrepi, ki so v tem planu predvideni.

14. Udeleževanje v organih samouprave

Ukrepe in uspehe, predvidene s tem planom, bo možno izvršiti in doseči le ob intenzivnem sodelovanju celotnega kolektiva. To pomeni:

- dobro delovanje organov delavskega samoupravljanja od centralnega delovnega sveta do svetov na delovnih enotah;
 - dobro funkcioniranje strokovnih služb in efikasna povezava med njimi;
 - dobro sodelovanje organov delavskega samoupravljanja, organizacij in strokovnih služb.
- Se bolj kot doslej bo potrebno posvetiti pažnjo delovanja svetov ekonomskih enot in zborov kolektiva na obračunskih enotah. Predvsem bo potrebno, da sindikalna organizacija in pa centralni organi nudijo vso potrebno pomoč za poživitev dela organov na enotah, uprava podjetja pa bo morala izpopolniti sistem obveščanja.

Akcija za obnovo Skopja

Vsem nam in naši skupnosti je znana usoda bratskega mesta Skopja, ki ga je naravna sila spremenila v kupe ruševin. Vsa skupnost se je takoj odzvala klicu na pomoč za obnovo in ublažitev posledic katastrofe. V to plemenito akcijo se je takoj vključilo tudi naše podjetje v

Tovarišu Antonu Skubicu je vodstvo podjetja zaupalo zelo odgovorno nalogo pri pomoči porušenemu Skopju. Kako jo rešuje, nam pripoveduje kar sam

obliki organizacije sektorja, katerega cilj je obnova porušenih stanovanjskih stavb v občini Idadije II. Tako se je naš kolektiv znašel na novem terenu 23. 8. 1963 pod novimi težkimi pogoji in z veliko željo, dati vse od sebe in s primeri pokazati kako je treba priskočiti na pomoč bratskemu narodu.

Namestili smo se pod šotiri, katere smo pripeljali s seboj. Sprva so nam bili šotiri v zabavo in veselje kot, da smo prišli na letni odmor. Ze prvi dež pa je pokazal, da to ni tako. Šotiri so bili premočeni, prah se je spremenil v blato in komarji so postali še bolj nadležni. Še s hitrejšim tempom so naši tesarji postavljali prvo leseno barako — naše novo naselje, na precej lepem terenu nasproti živilskega trga. Trg smo vedno obiskovali zaradi žejne in segali po lubenih in paradiznikih.

Z drugo pošiljko je prispela v Skopje še druga baraka, za njo pa še naši delavci. Slo je vse po planu, čeravno ne idealno, saj so ekipe novih prostovoljcev prihajale skoraj istočasno z barakami. Čas je hitel — mudilo se je in ekipe so si morale, čeravno utrujene od poti, urediti prostore za novo življenje. Uredili smo si tudi težko pričakovane sanitarije, z vodo so bile težave, vendar smo tudi to premagali.

Naša začetna redna hrana je bilo sadje, čevapčiči in pleskavice, kar so prodajali v malih košaricah. Prvo toplo hrano so začeli kuhati privatno, v neurejenih prostorih in posodah, in raznašati k šotorom. Za urejeno redno prehrano je podjetje »Tehnika« z vso naglico pričelo postavljati zidan provizorij za menzo.

Material so nabavili kar na licu mesta, saj je bila poleg šola njegovo popolnoma porušena. Naš ekonom Sever nam je kmalu postregel z domačo hrano. Pričeli smo polni volje in elana obnavljati Skopje, to je manj poškodovane objekte. Posebne naše ekipe so predhodno pregledale in popisale vse objekte na območju Idadije II., tj. teritorija, ki ga je prevzela naša slovenska operativna. Delo komisij ni bilo lahko, a tudi nevarno. Niso bili redki primeri, da so stanovavci prvič vstopili v svoje stanovanje po potresu skupaj s komisijo.

Stanovanjski blok na Partizanski cesti. Z delom na objektu so nastopile tudi težave s prevozi in nabavo materiala. Naši plani s potrebami so bili izdelani, skup-

na nabava pa tem zahtevam ni bila kos. Vsako podjetje si je skušalo pomagati po svojih močeh.

Pričela so se dela še na ostalih težjih, oziroma nevarnejših objektih. Eden od naših največjih objektov je Stopanska komora — obrtna zbornica, kakor tudi tri stolpnice.

Do 8. 11. je bilo gotovih in usposobljenih 195 stanovanj v 13 objektih in ena šola. Poleg tega smo izdelali za skupne službe kovaško delavnico, železokrivsko lopo, lopo za premog in zelenjavo za menzo ter opremili pralnico.

Naš plan za naprej je še: usposobiti ca. 60 stanovanj v desetih objektih, dokončati stopansko komoro in hotel Splendid do 20. decembra 1963.

Teritorialno so objekti zelo oddaljeni in tudi ceste včasih nedostopne. Šola za selo Zdanec je oddaljena eno uro peš hoda ter je dostopna z avtomobilom samo v lepem vremenu. Tudi objekti v samem mestu so raztreseni od Karpoša do hriba Vodno.

Naš delovni čas je od zore do mraka, ne glede na praznike in nedelje. Da pa ne bi bilo naše življenje tako pusto, smo mislili tudi na kulturno plat življenja, vsaj v okviru naših možnosti.

Razvedrilo nam je preskrbela

mladina Skopja z nastopom narodnih pesmi in plesov v prostorih naše menze.

Naša sindikalna organizacija nam je omogočila izlet v Titov Veles, Prilep, Bitola in Ohridsko jezero v eni in edini prosti nedelji.

Naši delovni akciji v Skopju so se pridružila tudi ostala gradbena podjetja našega celjskega bazena in je v Skopju naslednje število ljudi:

Ingrad Celje (brez skupnih služb in kuhinje)	46
Vegrad Velenje	17
Rogaška Slatina	15
Gradnja Zalec	9
GP Zagorje	10
Zasavje Trbovlje	9
Ljubno	2
Laško	2
Polzela	1
Obnova Celje	5
Remont Celje	2
Kongrad Konjice	3
Oljka Smartno	1
Delavci iz Makedonije	50

Do sedaj je naše delo rodilo lepe sadove.

Skopjani so z nami zadovoljni in se pohvalno izražajo. Vsi, ki smo še na izpostavljenem daljnem sektorju Skopja, živimo v prepričanju, da bomo Skopje zapustili z izpolnjeno obvezo z danega si plana konec leta 1963.

Skubic Anton

OGLEDALO

Vpis posojila za obnovo Skopja je bila ena izmed manifestacij bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov, istočasno pa materialna pomoč Skopjanom, ki jih je zadel katastrofalni potres. Tej humani akciji se je večina delovnega kolektiva rade volje odzvala in v okviru svojih materialnih možnosti vpisala primerne zneske posojila. Med nami pa so tudi taki člani kolektiva, ki posojila niso vpisali. Nekateri od teh so bili na bolniškem dopustu, na rednem dopustu ali kako drugače odsotni iz podjetja, drugi pa so celo taki, ki posojila niso marali vpisati. Sicer pa naj bralci pregledajo spodaj naveden seznam oseb, ki posojila niso vpisali in si vsak sam ustvari sodbo o zavesti teh ljudi za kolektivno delo.

Posojila za obnovo Skopja niso vpisali:

Sektor Celje

- Kapl Martin — odsoten (v šoli)
- Skoflec Alojz — odsoten (v šoli)
- Petrič Fabjan — odsoten (v bol. stal.)
- Veskovič Simiša — ni hotel vpisati
- Seri Zel — odsoten (bolan)
- Njegovec Vlado — odsoten (bolan)
- Markotič Radoslav — odsoten (bolan)
- Meha Fejza — ni hotel vpisati
- Meha Nasuf — ni hotel vpisati
- Hurenovič Adil — ni hotel vpisati
- Bajramović Ramiz — odsoten (bolan)
- Brahimaj Mijo — odsoten (bolan)
- Vrhovšek Franc — odsoten
- Vovk Jože — odsoten (na dopustu)
- Solinec Valentin — odsoten (na dop.)
- Sprajc Maks — odsoten (na dopustu)
- Stefko Milan — odsoten (na dop.)
- Pungaršek Franc — odsoten (na dop.)
- Ratej Ivan — odsoten (na dopustu)
- Režek Milan — odsoten (na dopustu)
- Režek Ljudevit — odsoten (na dop.)
- Roje Alojz — odsoten (na dopustu)
- Petelinšek Ivan — odsoten (na dop.)
- Markovič Vinko — odsoten (bolan)
- Mesič Franc — odsoten (na dopustu)
- Kralj Drago — odsoten (na dopustu)
- Lipovšek Anton — odsoten (na dop.)
- Maček Alojz — ni hotel vpisati
- Knez Franc — odsoten (bolan)
- Jambriško Ivan — odsoten (v šoli)
- Jerab Vinko — odsoten (bolan)
- Ježovšek Alojz — odsoten (na dop.)
- Drame Ivan — odsoten (na dopustu)
- Brežnik Martin — odsoten (bolan)
- Valek Anton — ni vpisal
- Zemljič Anton — odsoten (bolan)
- Skvorec Jurij — odsoten (bolan)
- Skrebina Balezar — odsoten (na dop.)
- Peperko Justina — odsotna
- Potnik Ivan — odsoten (na dopustu)
- Lazar Ivan I. — ni hotel vpisati
- Kodunjak Jože — ni hotel vpisati
- Kolar Djuro — odsoten (bolan)
- Draganović Hasan — odsoten (bolan)
- Senegačnik Matevž — odsoten (na dop.)
- Teržan Franc — odsoten (na dopustu)
- Vervega Janez — odsoten (na dop.)
- Verhig Anton — odsoten (bolan)
- Blasin Drago — odsoten (bolan)
- Blazinšek Jože — odsoten (na dop.)
- Tavželj Jožica — odsotna (bolna)
- Krajnc Jože — odsoten (bolan)
- Šošter Jože — odsoten (na dopustu)
- Rožanc Nežika — odsotna (na dop.)

- ### Sektor Cinkarna
- Planinc Viljem — odsoten (bolan)
 - Legat Avgust — odsoten (bolan)
 - Miklenič Ivan — odsoten (bolan)
 - Dobrevca Jašar — odsoten (bolan)
 - Fazlič Salih — odsoten (bolan)
 - Marinčič Jože — odsoten (bolan)
 - Duranič Branko — ni hotel vpisati
 - Ahtič Stefan — ni hotel vpisati

- ### Sektor Sloo, Konjice
- Cernec Peter — ni hotel vpisati
 - Korošec Leopold — ni hotel vpisati
 - Rebernak Janez — dela 4 ure (bolan)
 - Rupnik Leopold — ni hotel vpisati viz principa
 - Videčnik Edi — ni hotel vpisati

- ### Sektor za mehanizacijo
- Javornik Franc — odsoten (bolan)
 - Perkovič Jože — odsoten (bolan)

- ### Sektor zaključnih del
- Filipič Franc — odsoten (v brigadi)
 - Novak Franc — odsoten (bolan)
 - Praprotnik Vinko — odsoten (bolan)
 - Kramar Anton — ni vpisal
 - Logar Jože — ni hotel vpisati

- ### Sektor kovinskih obratov
- Peer Karl — odsoten (bolan)
 - Lončar Jože — ni hotel vpisati
 - Božičnik Anton — ni hotel vpisati
 - Lončar Milan — ni hotel vpisati

- ### Delavsko naselje
- Luc Vera — odsotna (bolna)
 - Vodeb Rozika — odsotna (bolna)
 - Vengust Terezija — odsotna (bolna)

- ### Sektor Ljubljana
- Naumovski Radovan — ni hotel opis.

- ### Sektor Skopje
- Dolar Anton — ni hotel vpisati

- ### Sektor Medlog
- Gobec Albin — odsoten (na dopustu)
 - Križan Rok — odsoten (na dopustu)
 - Cupar Tomo — odsoten (bolan)
 - Drofenik Alojz — odsoten (na dop.)
 - Martinko Ludvik — odsoten (na dop.)
 - Novak Jože — odsoten (na dopustu)
 - Zarek Ivan — odsoten (bolan)
 - Skoflec Mato — odsoten (na dopustu)
 - Kresnjak Franc — odsoten (na dopustu)
 - Koštomaj Anton — odsoten (na dop.)
 - Metličar Martin — odsoten (bolan)
 - Merič Djordje — ni hotel vpisati
 - Pavlovič Džordže — ni hotel vpisati
 - Radulovič Urož — ni hotel vpisati
 - Sandič Milomir — ni hotel vpisati
 - Stankovič Marjan — ni hotel vpisati
 - Savič Velimir — ni hotel vpisati
 - Saramat Desail — ni hotel vpisati
 - Vasiljevič Vidoje — ni hotel vpisati
 - Muhareni Ziner — ni hotel vpisati
 - Marčec Jurij — odsoten (bolan)
 - Prekrat Jože — odsoten (bolan)
 - Snajder Erik — ni hotel vpisati
 - Brežnik Franc — odsoten (bolan)
 - Cep Milan — odsoten (bolan)
 - Božnik Ljudmila — odsotna (bolana)
 - Bratič Simiša — ni hotel vpisati
 - Ginič Boro — ni hotel vpisati
 - Ginič Ljubisa — ni hotel vpisati
 - Kondič Milorad — ni hotel vpisati
 - Tišler Franjo — odsoten (bolan)
 - Vincelj Jože — odsoten (bolan)
 - Maček Anton — odsoten (bolan)
 - Filčič Vidoje — ni hotel vpisati
 - Jančičević Jovan — ni hotel vpisati
 - Jankovič Milivoje — ni hotel vpisati
 - Knez Alojz — ni hotel vpisati
 - Kračunović Miodrag — ni hotel opis.
 - Skvorec Jože — odsoten (na dopustu)
 - Sarlah Mirko — odsoten (na dopustu)
 - Turnšek Ivan — odsoten (bolan)
 - Bodali Ismet — ni hotel vpisati
 - Strašek Franc — ni vpisal

Na letni konferenci mladinske organizacije GIP »Ingrad« Celje, ki je bila 4. oktobra 1963, so mladinci in mladinke živahno diskutirali o svojih problemih. Vse sklepe s konference si je novo izvoljeni komite zadal kot osnovno nalogo za delo v prihodnjem obdobju. To pa bo zmoželo z resnim delom in bo tako opravičil zaupanje, ki jim ga je izkazala mladina Ingrada na letni konferenci. Pri vsem pa mu mora aktivno pomagati vsa mladina.

5. Povečati športno aktivnost in jo razširiti v tekmovalno in rekreacijsko smer.

6. Predelati statut podjetja.

7. Razviti sodelovanje z drugimi organizacijami in z drugimi aktivni.

8. Mladino, ki prihaja v podjetje je treba takoj vključevati v mladinsko organizacijo.

O uspehih novega komiteja danes še ne moremo dosti povedati. To pa je razumljivo zaradi tega, ker se je večina članov komiteja, kakor tudi sam predsednik, prvič znašlo pred tako

Naloge in uspehi mladinske organizacije

V novi komite so bili izvoljeni:

- Kregar Zinka, sektor Celje
- Lipovšek Milan, sektor Celje
- Klement Krista, direkcija
- Lenko Cenka, centralni obrati
- Fajn Marjan, centralni obrati
- Vrtič Maks, sektor Celje
- Leskovšek Nevenka, sektor zaključnih del
- Irman Slavko, obrat Gomilsko
- Friščič Jurij, sektor Ljubljana
- Novak Slavko, sektor Celje
- Mihulčič Stjepan, sektor Celje
- Gnilšek Mirko, centralni obrati
- Poček Elza, sektor Celje
- Kovač Stanko, centralni obrati
- Suster Vili, sektor Celje

odgovornimi in zahtevnimi funkcijami. Naleteli pa smo tudi na težave, predvsem pri nadaljnji gradnji športnega igrišča, kjer smo predvidevali pričetek z delovnimi akcijami že letos, vendar še nimamo niti projekta, niti predračuna.

Sestanek podaktivna celjskega sektorja je uspel tako glede udeležbe kot tudi vsebinskih razprav. To pa ne moremo reči za podaktiv na centralnih obratih, kjer je bila udeležba tako majhna, da prisotni niso bili sklepčni. Na sektorju v Ljubljani pa se stanek še do danes ni bil sklican kljub pismenim intervencijam. Iz Laškega še nismo dobili poročila, medtem, ko se je pa na Gomilskem podaktiv razformiral, ker ni zadostnega števila mladincev. Mladinci celjskega sektorja in centralnih obratov so med drugim izrazili željo, da se

Da bo v prostem času bolj prijetno so mladinci v svojem naselju zgradili asfaltirano igrišče za mali roket, košarko in odbojko. Vendar bo treba za končno ureditev vseh predvidenih športnih naprav žrtvovati še marsikatero uro požrtvovalnega dela.

Na prvi redni seji se je komite konstituiral in sprejel osnovne naloge za bodočo dejavnost:

- Dvigniti moralno zavest dela mladih proizvajalcev;
- S političnim in idejno-vzgojnim delom ter društveno dejavnostjo dvigniti idejno raven mladine in tako vplivati nanjo, da bo čimprej postala zaveden član socialistične družbe.
- S prostovoljnimi delovnimi akcijami krepiti bratstvo in edinstvo naših narodov. Udeleževanje pri urejanju delavskega naselja, nadaljevati z gradnjo športnih objektov v naselju, predvsem pa odločno pomagati pri izgradnji menze, ki je v projektu.
- Povečati sodelovanje pri samoupravljanju. Poleg aktivnega (člani samoupravnih organov) bomo sodelovali tudi pasivno s tem, da bo vsakemu zasedanju DS prisostvoval 1 član komiteja, kajti informiranost je predpogoj za aktivno samoupravljanje.

organizira ogled mednarodnega nogometnega srečanja Jugoslavija : CSR. Izlet v Zagreb je bil in razpoloženje med mladinci zelo prijateljsko, vedenje pa primerno za mladega človeka.

Omeniti moram še, da je naš mladinski aktiv prejel za uspešno dejavnost v preteklem letu priznanje od Občinskega komiteja ZMS, ob priliki svečanosti 20-letnice I. kongresa slovenske mladine.

Glasilo »INGRAD«
 Naklada 1500 izvodov
 Izdaja gradbeno industrijsko podjetje »Ingrad« v Celju
 Urejuje uredniški odbor
 Odgovorni urednik Franc Vitanc
 Tehnični urednik Darko Maligoj
 Tiska CP »Celjski tisk« v Celju
 LETNIK XII., ŠT. 11
 NOVEMBER 1963

MESEC VARNOSTI

KRATKA ANALIZA IN UGOTOVITVE

Kratka analiza dela in organizacija komisij HTV (higiensko tehnična varnost) po EE, oziroma sektorjih, nam kaže celotni sistem dela HTV, njihovo povezo in odgovornost, ter razne probleme iz področja zaščite dela in varnosti. Vsa analiza je vzeta iz poročil prijav o nesrečah pri delu, kakor tudi iz raznih drugih podatkov. Če pogledamo celotni razvoj komisij HTV pri obratnih DS ugotovimo, da te komisije niso doprinesle v letošnjem letu zaželjenega uspeha. Povedati moram, da se pri postavljanju komisij ni dovolj gledalo, da bi bile čimbolj strokovno in kadrovske izpolnjene, kar vse je opaziti pri njihovem delu. Tudi tehnična zaščita v tem pogledu ni napredovala, kot varnostna vzgoja, ki je važen činitelj za uspešno preprečevanje poškodb pri delu.

Vseskozi lahko opazimo, da tehnična zaščita ni popolnoma urejena, da so tu pa tam še razne pomanjkljivosti, ki pa vplivajo na težje poškodbe pri delu. Zato moramo v prvi vrsti odstraniti te pomanjkljivosti ter se držati pravil varnosti pri delu. Opaziti je bilo, da so nekatera gradbišča med potekom gradnje sicer vzorna kar se tiče higien-sko-tehničnega varstva, pri delu pa so se kljub temu dogajale nesreče. V takih primerih je iskati osebne vzroke:

da delavec ni bil sposoben opravljati dela, ni upošteval nevarnosti, ali ni bil zdravstveno in psihološko dovolj pripravljen, pa tudi nediscipliniran in podobno. To nam narekuje temeljito strokovno izobrazbo in to predvsem vodilnega kadra (šefov gradbišč, delovodij, mojstrov in ostalih predelavcev), ki naj bi

nato pričeli s konkretno vzgojo na samih delovnih mestih pri posameznemu delavcu.

Posebna problematika so prevozi na delovna mesta. Iz podatkov je razvidno, da se več kot 50% delavcev vozi s kolesi in drugimi prevoznimi sredstvi, nekateri iz zelo oddaljenih krajev, tudi do 40 km. Nekateri pa hodijo peš po več ur, itd.

Mislím da naporí do prihoda na delo negativno vplivajo na delovno sposobnost. Prepričani smo, da bi bila storilnost večja, če bi delavec vstajal v poznejših urah in ne kot sedaj ob 3., 4. uri, včasih pa še prej. S tem je nujno povezano tudi vprašanje prehra-

Nesreče pri delu:
Evidenca poškodb pri delu, ki jo vodimo po prijavah, nam mesečno prikazuje stvarno stanje poškodovanih delavcev. Tako je po uredbi podjetja o prijavljanju nesreč vsaka EE dolžna prijaviti vsako nesrečo pri delu, če je zaradi nje sprejet zavarovane v bolniški stalež. Prijavljanje nesreč pri delu nima samo namena zbirati številčnih podatkov, temveč tudi to, da dobimo podatke o virih in vzrokih poškodb. Le tako lahko odpravimo vse pomanjkljivosti, ki povzročajo nesreče. Tu ne gre za odkrivanje krivca nesreče, kar mnogokrat nepravilno razumejo odgovorni ljudje v podjetju in zato zakrivajo v prijavah resnič-

poškodovanec že črtan iz staleža bolnikov. Z navodili, ki so bila že izdana, bi se moralo izpolnjevanje prijav nesreč bistveno izboljšati. V bodoče bodo morali odgovorni ljudje te prijave natančno in dosledno izpolniti in bodo prisiljeni te poškodbe raziskovati.

V mesecu varnosti, to je v mesecu oktobru, ko smo računali, da bo najmanj nesreč, se je pripetila smrtna nesreča, ki je že mnoga leta nazaj v našem podjetju ni bilo, poleg tega pa še dva težja primera, ki bi lahko terjala tudi človeške žrtve.

Smrtni primer se je pripetil

nostno ograjo. Delavec Panjerskovič Nikola, ki je bil določen za obešanje veder na vrvi, ni bil opremljen z varnostnim pokrivalom, ravno tako ni bilo na vidnem mestu opozorilne table, da je pod visecimi bremení zadrževanje prepovedano. Pri rekonstrukciji delovne nesreče je bilo ugotovljeno, da so bili opuščeni varnostni predpisi, zaradi česar je prišlo do nesreče.

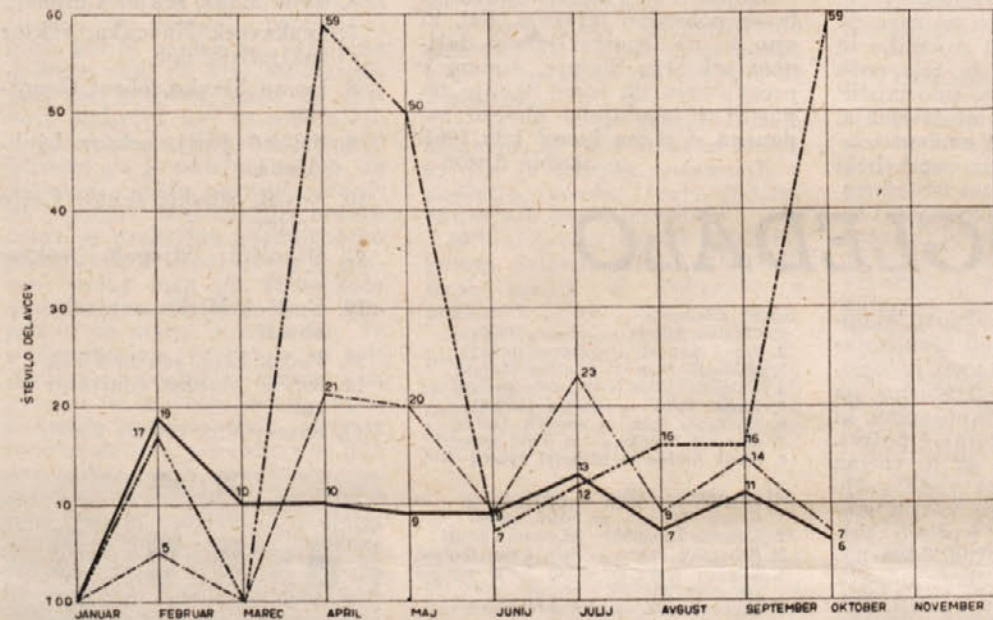
Drugi težki primer se je pripetil na gradbišču v Cinkarni na adaptacijskih delih topilnice. Pri rušenju betonske plošče, je bila tristransko podprta, je delavec Duranjič-Cveto na nepravilen način izpodkopal zid tako, da se je zrušil preostali zid z betonsko ploščo vred ter ga pokopal pod seboj, pri čemer je dobil težke telesne poškodbe, zlom leve roke in noge.

Tretji težki primer se je pripetil na gradbišču »Jugomonta na Otoku II v Celju.

Na montažnih blokih sta zidarja, Kenda Pavel in Maček Anton, vzidavala montažne betonske elemente. Za montažo le-teh na obeh blokih sta se Kenda in Maček ravnala po navodilih in varnostnih predpisih, kot jih je zahteval delovodja gradbišča Šmuc Maks. Pri vzidavi zadnjega elementa 23. 10. 1963 nista več upoštevala varnostnih predpisov, temveč sta neprivrzan element pomikala v vertikalni smeri z lažjim železnim lomilnim drogom, eden z notranje, drugi z zunanje strani. Plošča se je izgubila ravnotežje ter se prevrnila proti zunanji steni stavbe, preko ograje in potegnila za seboj oba zidarja. Pri padcu v globino ca. 20 m sta dobila težje poškodbe.

Opisani primeri poškodb delavcev, ki so posledica nezadostnih varstvenih ukrepov pri delu nas opozarjajo, da bomo morali tako v interesu samih delavcev, ki jih poškodbe še posebej boleče prizadevajo, kot v interesu odgovornih oseb, ki jim povzročajo taki dogodki mnogo nepotrebnih nevšečnosti, kar najodločneje ukrepati.

Koželj Rudi

Tudi ta diagram nam grafično ponazarja fluktuacijo delavcev v prvih 9 mesecih. Nič kaj razveseljiva slika. Vsiljuje se nam vprašanje, če je pri drugih gradbenih podjetjih tudi tako?

ne. Prepričani smo, da se večina delavcev, ki morajo vstajati so tudi njihove malice nezadostne in kalorično pomanjkljive; da uživajo mrzle alkoholne pijače (predvsem jabolčnik) ali pa vodo. Vse to slabo vpliva na prebavne organe, zato ni čudno, da je v našem podjetju ravno na prebavnih organih zelo veliko obolenj.

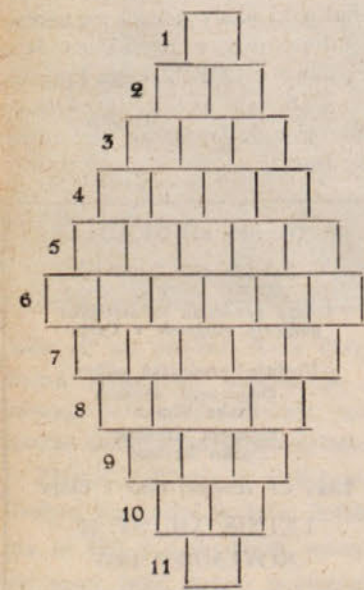
ne vzroke poškodb. Zato je potrebna popolna odkritosrčnost, prizadevnost in pomoč pri odkrivanju mnogih, do sedaj nepoznatih vzrokov številnih nesreč.

Prijava je treba napisati po detajlni raziskavi poškodbe, kar pa je doslej v praksi le redki primer. Dogajajo se primeri, da prijavo izpolnijo šele na urgenco varnostnega tehnika, ko je

na gradbišču stolpnice v Celju, v Kajuhovi ulici. Dela so se vršila na fasadnem ometu. Za dviganje malte na odr se uporabljali strojni vitelj, ki ga je upravljala oseba z nepopolnim strokovnim znanjem za to delovno mesto. Prostor, določen za dviganje in spuščanje materiala, ni bil ograjen z opozorilno var-

VRETENO

1. Soglasnik
2. Egipčansko božanstvo
3. Poklon
4. Celjska zanimivost
5. Velik (it.)
6. Gradb. podjetje v Sloveniji
7. Evr. denarna enota
8. Okr. moško ime
9. Predlog
10. Pritrdilnica
11. Samoglasnik

Vodoravno: 1. prebivalec evropske države; 6. gradbeni material; 12. del pristanišča; 13. domača žival (srb.); 14. spoj, vez; 15. del telesa; 16. nasad; 18. del Celja; 19. glas trobente; 20. gospodinjska potrebščina; 22. upravni organ; 23. egipčansko božanstvo; 24. časovni razpored dela; 25. italijanski števnik; 27. matematični izraz; 28. telovadec; 32. ladja, ki se je potopila na prvi vožnji; 33. cvetlica; 36. različna soglasnika; 37. vulkanski otoki v Atlantiku; 39. začetnici priimka in imena pomorščaka, po katerem je imenovana ena izmed celin; 40. republika v Jugoslaviji; 42. celina; 44. del obleke; 45. oče; 47. ime slovenske pisateljice Miheličeve; 48. posoda za cvetje (dvoj.); 49. optični izdelek; 51. predlog; 52. ime ameriške pevke in filmske igralkice; 53. idejno politična organizacija; 54. veliki avstrijski glasbenik (1756—1791).

Napično: 1. upodobitev človeka; 2. jed; 3. vrsta kamele; 4. Jugoslovanska armada; 5. enaka soglasnika; 6. velik dogodek v človeškem življenju; 7. različna soglasnika; 8. kazalni zaimek (srbohrv.); 9. časovna mera; 10. naslovna junakinja iz Wagnerjeve opere (fon.); 11. kaz. zaimek; 13. naselja; 16. italijanski filmski producent; 17. pesnik iz kroga slovenske moderne; 20. gospodinjsko opravilo; 21. tuje

žensko ime; 24. obrtnik; 26. rezila; 27. 12. in 21. črka abecede; 29. industrijski kraj na Gorenjskem; 30. del bale; 31. vrsta sira; 33. otrokovo veselje; 34. obmejni organ; 38. svit; 39. del puške; 40. prometni znak; 41. ne mlad; 43. začetnici priimka in imena umrlega slovenskega šahovskega vele mojstra; 44. posoda s posmrtnimi ostanki; 46. ženski glas; 48. prevozno sredstvo; 50. različna samoglasnika; 52. predlog.

Rešitev pošljite najkasneje do 20. decembra na upravo Ingrada pod »križanka«.

RESITVE IZ ŠTEVILKE 9—10

Nagradna dostojalnica: Človek se mora ravnati po ljudeh, ne ljudje po človeku.

Zreb je izbral naslednje reševalce:

1. nagrado 1.500 din prejme Lesjak Jože; 2. nagrado 1.000 din prejme Malinovsky Dragica; 3. nagrado 800 din prejme Naglav Lea.

Vsem nagrajencem čestitamo.

Pri zrebanju nismo upoštevali rešitve, poslana v Ingradovih kuvertah.

Križanka: Skopje, smetana, Vareš, Kl. pelin, omet, uran, pika, BiH, skobec, Nil, on, atomi, od, t. d, livar, Cepovan, akvarij, ragu, o n, RS, clita, Ig, KPK, Izlaki, Ivo, rola, veda, sram, aleja, no, Stane, sardina, brokat.

NAGRADNA KRIŽANKA

